

Zsombó Nagyközség Polgármesterétől

6792 Zsombó, Alkotmány u. 3.
Telefon: 62/595-555, fax: 62/595-556
E-mail: polgarmester@zsombo.hu,
web: www.zsombo.hu

Ügyiratszám: ZS/5706-3/2020.

Zsombó Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 188/2020 (XII.23.) Kt. határozata

Tárgy: Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata

- 1.) Magyarország Kormánya által a 478/2020. (XI. 3.) Kormányrendelettel elrendelt veszélyhelyzetben, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdésében foglalt feladatkörben, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 8. § (3) bekezdése értelmében, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésében meghatározott jogkörömben, Zsombó Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének hatáskörében eljárva az esélyegyenlőségi programot felülvizsgáltam és a 2018-2023. időszakra érvényes Helyi Esélyegyenlőségi Program aktualizálását a benne foglalt Intézkedési Tervvel, a melléklet szerinti tartalommal elfogadom.
- 2.) Felkérem dr. Sziromi Márta jegyzőt, hogy jelen határozatot közölje a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság Dél-alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóságával.

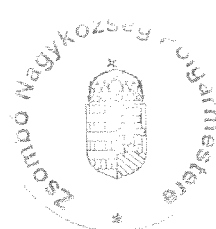
Határidő: azonnal

Felelős: dr. Sziromi Márta jegyző

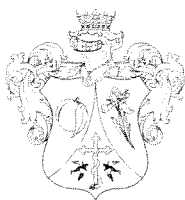
A határozatról értesítést kap:

- 1) Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság Dél-alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság
- 2) dr. Sziromi Márta jegyző
- 3) Zsótérné Makra Ibolya adó-, pénzügyi- és gazdálkodási csoportvezető
- 4) Irattár

Zsombó, 2020. december 23.

Gyuris Zsolt
polgármester

Zsombó Nagyközség Polgármesterétől

6792 Zsombó, Alkotmány u. 3.

Telefon: 62/595-555, fax: 62/595-556

E-mail: polgarmester@zsombo.hu,

web: www.zsombo.hu

Ügyiratszám: ZS/5706-2/2020

Tárgy: Zsombó Nagyközség

Önkormányzata

Esélyegyenlőségi

Programjának felülvizsgálata

Melléklet: Felülvizsgált Helyi

Esélyegyenlőségi Program,

Intézkedési Terv

Zsombó Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének

Tisztelt Képviselő-testület!

Zsombó Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdése értelmében a 95/2018 (IX.26) Kt. határozatával elfogadta az Önkormányzat öt évre szóló, 2018-2023 időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP). A program helyzetelemzést tartalmaz a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, a romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és az idősek csoportjára.

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 8. § (3) bekezdése értelmében az esélyegyenlőségi programot két évente felül kell vizsgálni. A felülvizsgálatnak ki kell terjednie a helyzetelemzés helytállóságára, valamint a lejárt határidejű intézkedések teljesülésére, eredményeire.

Az önkormányzati esélyegyenlőségi intézkedési program megléte és felülvizsgálata előfeltétele annak, hogy a helyi önkormányzat hazai vagy uniós pályázaton vehessen részt.

Fentieket figyelembe véve Zsombó Nagyközség HEP-jében foglaltak végrehajtásának ellenőrzése céljából 2020. november 17-én Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot tartottunk. A fórum résztvevői megvitatták a HEP Intézkedési Tervét, amelyben a kitűzött célok megvalósulását, az elért eredményeket vizsgálták meg, a HEP felülvizsgálatát végezték el.

Az Intézkedési Tervben változott az „Őszike” program felelőseinek listája, mert kiegészült a Nyugdíjas Klubbal, illetve a „Família” programban a Dominó Közhasznú Alapítvány helyére a Szívárvány Zsombói Nagycsaládosok Egyesülete került, mint intézkedésért felelős. A fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés intézkedést kiegészítettük a Zsombói Bóbita Bölcsődével, ahol már el is készült a kommunikációs akadálymentesítés.

A „személyiségfejlesztő csoportok általános és középiskolások számára” intézkedés megvalósításának határidejét 2023. június 23-ig meghosszabbítottuk.

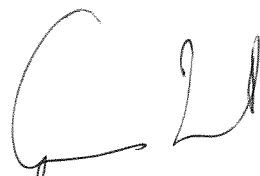
A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat számára szabadidős eszközök beszerzése pályázati forrás hiányában nem valósult meg, ezért annak határidejét 2023. június 23-ig szintén meghosszabbítottuk, bízva abban, hogy lesz még pályázati lehetőség. A Nők esélyegyenlősége főcím alatt a „tájékoztató fórumok” és „szigetmentes programok” intézkedéseket töröltük az intézkedési tervből, mivel a fórum résztvevői szerint a célkitűzés célcsoport hiányában nem releváns.

Jelen előterjesztéshez tájékoztatásul melléleként csatolom a 2018-2023 időszakra szóló felülvizsgált HEP-et és a hozzá kapcsolódó Intézkedési Tervet.

Tájékoztatom a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a Magyarország Kormánya által a 478/2020. (XI. 3.) Kormányrendelettel kihirdetett veszélyhelyzetben, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésében meghatározott jogkörömben, Zsombó Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének hatáskörében eljárva, biztosítva a jogszabályban előírt határidőnek megfelelően döntöttem.

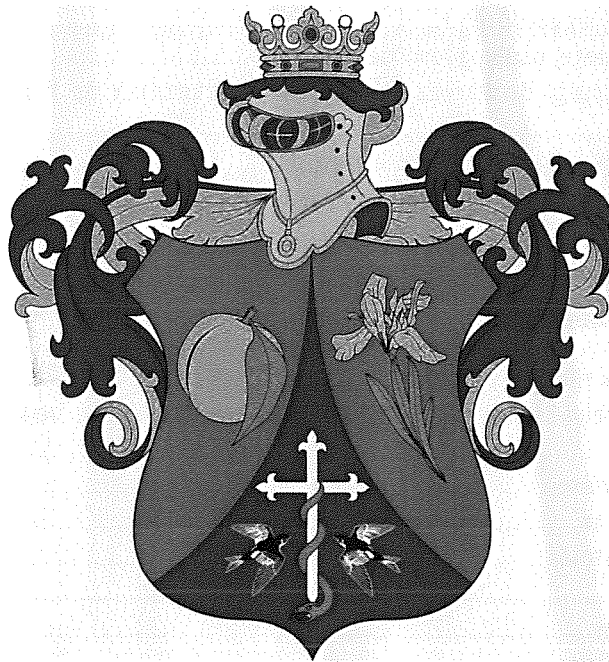
Zsombó, 2020. december 23.

Gyuris Zsolt
polgármester

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Zsombó Nagyközség Önkormányzata

2018-2023

A 2020-as felülvizsgálat során belekerült részeket ezzel a betűformával jelöljük.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	9
Célok.....	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	40
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	53
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	62
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	68
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	73
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	77
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	78
1. A HEP IT részletei	78
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	78
A beavatkozások megvalósítói.....	79
Jövőképünk	76
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	77
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	91
3. Megvalósítás.....	91
A megvalósítás előkészítése	87
A megvalósítás folyamata	87
Monitoring és visszacsatolás	97
Nyilvánosság	98
Érvényesülés, módosítás.....	99
4. Elfogadás módja és dátuma	95
Partnerek nyilatkozata	96
HEP elkészítési jegyzék.....	97

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Zsombó Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A településünk Szegedtől 17 km-re ÉNY-i irányban található, a Szegedet Kiskunmajsával összekötő út mentén.

A Nagyközség neve – Zsombó - a zombék szóból származik. Helynevei utalnak a homokpuszta használatára.

Zsombó nagyközség Csongrád-Csanád megye középső részén helyezkedik el. Csongrád-Csanád megye a Duna-Tisza közti homokhátságán, ezen belül a Dorozsma-Majmai homokháton terül el, a kiskunmajsai út két oldalán. Szomszédos települések: Szeged, Bordány, Forráskút és Szatymaz községek. A Nagyközség megközelítőleg téglalap alakú, területe: 2688 ha.

Zsombó nagyközség és térsége tipikus alföldi, mezőgazdasági táj. Felszíne kisebb-nagyobb homokvonulatoktól eltekintve sík vidék. Móra Ferenc találóan nevezte „Homokországnak” e tájat, mert mindenhol barnás, másutt szőkés homoktalaj borítja, melyet szikes tavak, zombékok, sömlyékek tarkítanak. A homokhat vonzerejét a romlatlan természeti környezet, a csend, a jó levegő, a hagyományokon alapuló, élő gazdálkodási formák, a néphagyományok, a népi kézművesség ápolása, a kevés számú, de színes és magas kulturális színvonalú programok, a különböző gyümölcs- és növénytermesztés lehetősége adja. A terület növény- és állatvilága rendkívül gazdag.

Zsombó területének kialakulása, fejlődése beleillik az Alföld földtörténeti fejlődés sorába. A táj a Dorozsma-Majmai homokháton terül el. Felszíne enyhén hullámos síkság, ÉNY - DK-i hosszanti elgátolt medencékkel, mésziszapos szikes laposokkal. A terület nagy részét futóhomok borítja. Az északnyugati szél a Duna hordalékkúpjából futóhomokot fúj ki, és ez lösszel összekeveredve hozta létre a jellemző térszíni formákat. A homokmozgás napjainkra erdő és környékükre jellemző gyümölcsfa telepítés következtében lelassult. A homokból az északnyugati szél homokdombsorokat hozott létre északnyugatról délkelet felé. A köztük húzódó völgyekben szikes tavak, apró erek helyezkednek el, a néhány "patak völgy" mellett. Az észak felől jövő csapadékvíz a Dorozsma - Majmai csatorna vezeti a Tiszába. A talajvíz záró rétege 6-11 m között van. A tengerszint feletti magasság átlagosan 93 m. A magasság különbség nem haladja meg a négy métert. Zsombó Szegednél magasabban fekszik.

A feltalaj mindenütt finom homok. Egy része barnás, mint a Dózsa dűlő és Ménesjárás dűlő egy része, míg nagyobb része az igen világos humuszszegény talaj. Termékenysége, vízmegtartó képessége nagyon rossz. A

¹ Költségvetési rendelet, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településfejlesztési koncepció

szikés terület jelentős része van a Dózsa dűlőben és Ménésjárás dűlőben van. Ez a szikföld képezte az 1970-es évekig az építőanyagot. Szikföldből polyvával nagyméretű vályogot vertek, ebből építették a házakat és ebből az anyagból tapasztották is be. Napjainkban ezt az építőanyagot újra alkalmazzák. A Ménésjárás dűlőben és a Dózsa dűlőben még egy építőanyag volt, a homokkő. Ezt kézzel, vasrudakkal bányászták és nagyobb építkezések, így a kiskundorozsmai templom alapjához és a Rózsa Sándor Csárda pincéjéhez is felhasználták régen. Az 1950-es években a házakat ebből alapozták.

A Nagyközség a Duna-Tisza közti löszháton helyezkedik el, így a terület nagy részén gyenge minőségű fű termett, amit állatok legeltetésére és a fűvet lekaszáva téli takarmányozásra használtak. A legelők feltörését követően azonnal meg kellett kezdeni a futóhomok megkötését. Így került sor 1793-ban a homoki nyárfaerdő telepítésére. Ezen kívül a homok megkötésében segített a gyümölcs és szőlő telepítése is. A csárdai erdő területe: kb. 10 ha, ami 1-1,5 m magas buckavonulatok között húzódik. Hossza: 735 m, szélessége: 300 m. Környező rét felszínén néhol édesvízi mészkő is található, ami helyi képződség.

Zsombó két fontos védett természeti értékkel rendelkezik. Az egyik a Zsombói Nagyerdő, s annak délkeleti részében húzódó belsőláp. Az eredetileg ligetes gyöngyvirágos tölgyes és a láp köré 1805 után kezdődtek meg az erdőtelepítések.

A másik értékünk az alföldi lápok egyik utolsó hírmondója, az erdő délnyugati határában elterülő külsőláp, vagy láprét, melynek a mondák szerint, a település a nevét köszönheti. Jeles tudósok kutatták a terület növény- és állatvilágát. Közülük is ki kell emelni Dr. Csongor Győző és Csizmazia György munkásságát.

A zsombói ősláp-erdő az alföldi táj ősi képét őrzi. Hasonló erdő a környéken nem található, így ezzel magyarázható viszonylagos madárgazdagsága. A zsombói őslápmaradványt 1974-ben nyilvánította védetté az akkori Országos Természetvédelmi Hivatal, mely elsősorban a még fennmaradt zsombék-, sásos-láp védelmét kívánta szolgálni. A terület nagysága megközelítően 35 ha, melyből a védett rész 8 ha.

A Nagyerdő szélén álló csárdát 1747-ben említik először. Alapja és pinceboltozata a környék egyetlen természetes építőanyagából, réti mészkőből épült - a hagyomány szerint - a török időkben. Az egykori csárda falai közt a híres betyár Rózsa Sándor is megfordult, vendégeskedett.

A település megközelíthetősége, infrastruktúrája

A területen az infrastruktúra jól kiépített, a megközelíthetőség gépjárművel megoldott. Az alföldi térségen több túra útvonal halad át.

Az egyik az Országos Kék Túra alföldi szakasza, mely Bordány felől éri el nagyközségünket. Zsombón áthaladva a Ménésjárás-, és Bába dűlők tanyái, és gyümölcsösei közt érünk át Szatymazra s haladhatunk tovább a Fehér-tó felé. A piros jelzés a zsombói Nagy Erdőt érinti. Innen északkeleti irányban Szatymaz felé folytathatjuk utunkat, délkelet felé pedig 12 km-es gyalogtúrával érhetjük el a környék kedvelt vízi paradicsomát, Sziksósfürdőt, ahol a horgászok is kipróbálhatják szerencséjüket. A gyalogos túrákon főleg esők után kitűnő gombászhelyek kínálják magukat.

INFRASTRUKTÚRA (belterület)

Infrastruktúra	Ellátottság aránya			
	1990	2000	2012	2019
Úthálózat	64 %	93 %	100 %	100 %
Vezetékes víz	100 %	100 %	100 %	100 %
Áramszolgáltatás	100 %	100 %	100 %	100 %
Telefon	21 %	94 %	100 %	100 %
Gázszolgáltatás	100 %	100 %	100 %	100 %
Szennyvíz csatorna	0 %	0 %	0 %	100 %

A vezetékes vízellátottság a Nagyközség belterületén 100%-ban lefedett, a külterületen 90%-ban. A villany ellátottság 100 % -os. A gázszolgáltatás elérhetőségének lehetősége a belterületen 100%-osan biztosított. A külterület 70%-án van mód ezen szolgáltatás igénybevételére. Jelenleg a vezetékes telefonellátottság teljesen lefedi a Nagyközséget. Kábeltévé szolgáltatás igény szerint megoldott. Az Internet elérhetőség a

községben az e-Magyarország pont, ezen felül minden magánszemély saját szükségleteit és lehetőségeit mérlegelve dönt, hogy otthonába bevezeti-e ezt a szolgáltatást.

2017. január 1-től a keletkező lakossági hulladék szelektív begyűjtését az FBH-NP Közzolgáltató Nonprofit Kft. végzi. A korábbi szilárd hulladéklerakó-telepet a Nagyközség bezárta, a helyén hulladékudvar nyílt, 2008-ban a Nagyközség belterületén kialakításra kerültek a szelektív hulladékgyűjtő szigetek.

2015. október 26-án hivatalosan átadásra került a négy település (Bordány, Forráskút, Üllés, Zombó) összefogásával megvalósult szennyvízberuházás, így a Nagyközség belterületén a szennyvízelvezetés 100 %-osan biztosított.

Zombó dinamikus fejlődő település, ahová a vonzó, kertvárosias környezet és a kedvező telekárak miatt szívesen költöznek ki a vagyonosabb rétegek a városból. A település elnéptelenedő tanyáit részben a tehetősebb nyugalomra vágyó városi lakosok, nagyobb részben a városi egzisztenciáját elvesztő, a földműveléshez nem értő, többgyermekes családok veszik birtokba. Ezek a családok gyakran élnek elszigetelődve, ingerszegény környezetben.

A Nagyközség lakói évtizedeken keresztül kizárólag a növénytermesztésből és állattenyésztésből szerzett jövedelmekből éltek. A termelőszövetkezetek és egyéb munkahelyek megszűnésével a megélhetés bizonytalanná vált, az életszínvonal romlott számos családban. Komoly egyéni, majd családi problémák származtak a munkahelyek megszűnéséből, az egzisztenciális bizonytalanságból, elsősorban a férfiak aktív családfenntartói szerepének hanyatlásából.

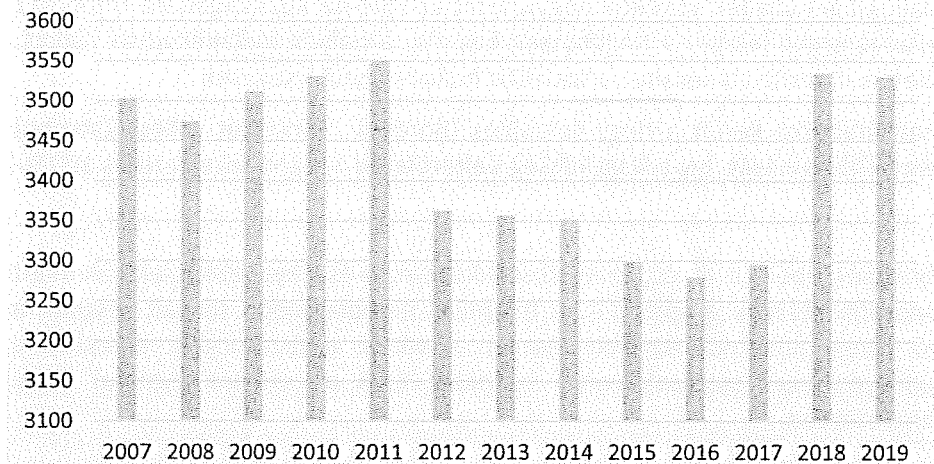
A településen az ipari jellegű tevékenység az összes munkavállalóhoz képest nem jelentős, sokan a megyeszékhelyen való munkavállalást választják, mivel megélhetésük csak így biztosított, vállalva a mindennapi ingázást.

Népességi adatok, demográfia

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	3504	
2008	3475	99%
2009	3513	101%
2010	3532	101%
2011	3552	101%
2012	3364	95%
2013	3358	100%
2014	3353	100%
2015	3301	98%
2016	3281	99%
2017	3297	100%
2018	3536	107%
2019	3532	100%

1. Lakónépesség alakulása (fő)

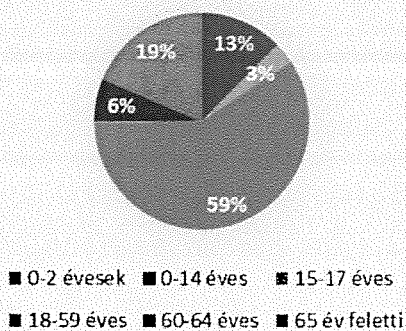
Forrás: TeIR, Helyi Vizuál

2. számú táblázat - Állandó népesség (2019 vége)

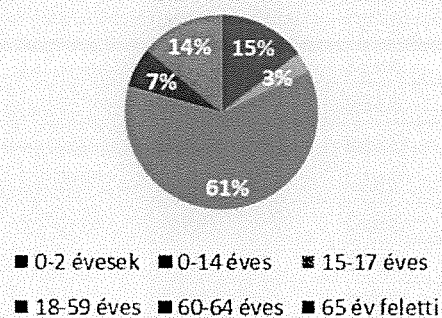
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	1789	1824	3532	51%	52%
0-2 évesek	49	52	101	49%	51%
0-14 éves	218	260	478	12%	14%
15-17 éves	55	58	113	3%	3%
18-59 éves	1030	1086	2116	58%	60%
60-64 éves	113	122	235	6%	7%
65 év feletti	324	246	570	18%	13%

Forrás: TeIR, Helyi Vizuál

2.2. Állandó népesség (nők)

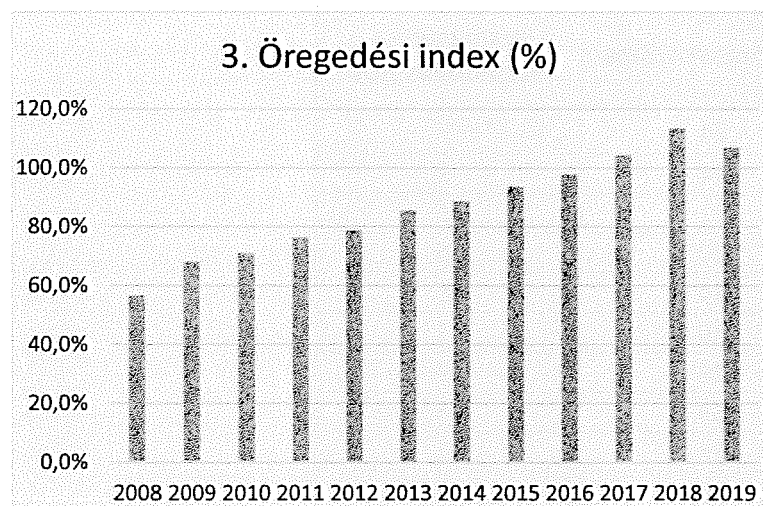
2.3. Állandó népesség (férfiak)

Forrás: TeIR, Helyi Vizuál

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	401	707	56,7%
2008	407	596	68,3%
2009	410	576	71,2%
2010	431	563	76,6%
2011	438	555	78,9%
2012	457	533	85,7%
2013	472	531	88,9%
2014	485	517	93,8%
2015	508	518	98,1%
2016	528	505	104,6%
2017	528	465	113,5%
2018	525	490	107,1%
2019	570	478	119,2%

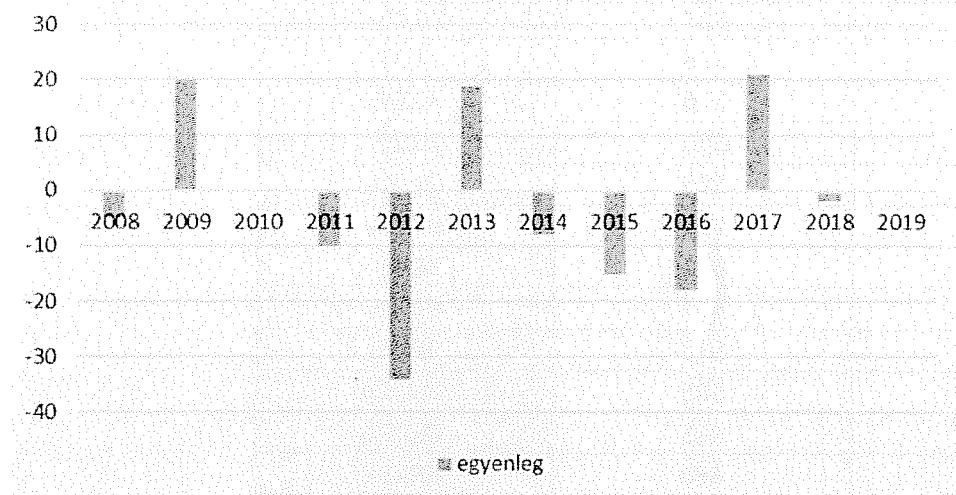

Forrás: TelIR, Helyi Vizuál

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások (fő)

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	91	96	-5
2009	111	91	20
2010	87	87	0
2011	81	91	-10
2012	64	98	-34
2013	93	74	19
2014	70	78	-8
2015	61	76	-15
2016	91	109	-18
2017	148	127	21
2018	119	121	-2
2019	131	131	0

4. Belföldi vándorlások- egyenleg (fő)

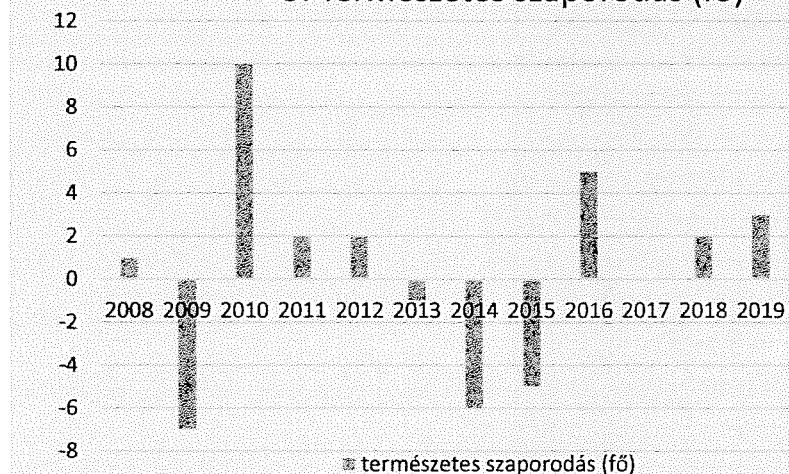

Forrás: TeIR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	25	24	1
2009	27	34	-7
2010	31	21	10
2011	22	20	2
2012	26	24	2
2013	29	30	-1
2014	22	28	-6
2015	28	33	-5
2016	29	24	5
2017	30	30	0
2018	24	22	2
2019	33	30	3

5. Természetes szaporodás (fő)

Forrás: TeIR

Zsombó nagyközség népessége jelenleg 3532 fő, ami 2016 óta újra növekedést mutat. A népességvizsgálat egyik legfontosabb szegmense a nemek közötti megoszlás, melyen belül összességében nincs szignifikáns különbség. A 2019. évi adatok szerint a nők száma 1760 fő, a férfiaké 1772 fő volt. Ugyanezen időszakban a 65 év feletti korosztályban – ahogy az országos tendencia is mutatja - a nők vannak többségben, mely az esélyegyenlőségi terv miatt fontos tényező.

A demográfiai adatok vizsgálata során jól érzékelhető, hogy a településnépesség korösszetétele, vagyis az öregedési indexe 2016-tól kezdve elindult felfelé (100% feletti index), előregedő településkép van kialakulóban. Egyre inkább megnövekszik a szociális szolgáltatások iránti igény, az idősök fokozott ellátására, segítésére jelenleg és a jövőben is nagy szükség van.

A betelepülési hullám szinte folyamatos és növekvő tendenciát mutat. A következő években is vélhetően emelkedés várható. A családtámogatásoknak köszönhetően egyre több lakás épül, egyre több fiatal család telepedik le a faluban és vállalnak gyermeket, ami remélhetőleg idővel egyensúlyba hozza a generációk közti szakadékot.

A természetes szaporodás a vizsgált időszakban átlagosan pozitív számot mutat, három év volt (2009, 2014 és 2015) amikor a halálozások száma meghaladta az élve születések számát.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára elemi érték. Léte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Zsombó Nagyközség Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekint, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységét: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jövőben esetleges jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Zsombó Nagyközség Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás-, a szociális biztonság-, az egészségügy-, az oktatás- és a lakhatás területén, a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében együttműködik azok intézményfenntartó szerveivel.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban: HEP) átfogó célja

Zsombó Nagyközség Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó (Szeged-Csanádi Egyházmegye) szerveivel.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP Intézkedési Terve (a továbbiakban: IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei:

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nktv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, Európai Unió és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az Ebktv. 31. §-a szerint:

„31. § (1) A község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

(2) A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia anti-szegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

(3) A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

- a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

- c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.
- (4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétfévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.”

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet.

Helyi rendeletek alkotásnál és szabályozásnál a fentiekre, továbbá a releváns célcsoportok jogaira és érdekeire kiemelt figyelmet fordít önkormányzatunk.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A helyi esélyegyenlőségi program az alábbi dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal kapcsolódik:

Zsombó Nagyközség Önkormányzatának mindenkorai költségvetési rendelete

Zsombó Nagyközség Önkormányzatának Sportfejlesztési Koncepciója: A gyermek- és ifjúsági sport, a szabadidősport, a fogyatékkal élők sportja területén szolgálják az esélyegyenlőség megvalósítását.

Intézkedési terv: A gazdasági program esélyegyenlőséggel kapcsolatos rendelkezései: gazdaságfejlesztési célkitűzései között szerepel a munkahelyteremtés és a lakosságmegtartás, a fiatalok helyben tartásának elősegítése, mezőgazdasági beruházások beindításának támogatása, elősegítése. A kultúra, oktatás, sport célkitűzések között szerepel a programok, rendezvények szervezése a fiatalok számára.

Local Agenda: A program 2014-ben készült, **újabb felülvizsgálatára 2021-ben kerül sor** Zsombó Nagyközség Önkormányzatának megbízásából, s a fenntartható fejlődés jegyében végzett kutatásokat, azok eredményeit rögzíti, továbbá az érintett helyi társadalmi és gazdasági szereplők aktív részvételével tervezi a természeti környezet fejlesztésével összhangban az épített környezet, az infrastruktúra fejlesztés, az energiaellátás, a közlekedés, a hulladékkezelés és többek között az agrárium jövőbeli orientált alakítását.

Zsombó Nagyközség Egészségfejlesztési Programja: A program Zsombó Nagyközség Önkormányzatának megbízásából készült és tartalmazza a település egészségfejlesztésére-, prevencióra vonatkozó terveit, programjainak bemutatását.

Mórahalom Járás Egészségterve: a terv 2020-ban került felülvizsgálatra a járásban élők egészségének megőrzése, fejlesztése, az egészséges életmód kialakításának ösztönzése és a betegségek megelőzése interszektorális együttműködés, társadalmi és egyéni szerepvállalás által.

Az ágazati stratégiákat átszövő-, a mozgáskorlátozottak, idősek és kisgyerekesek érdekeit figyelembevevő kiemelt horizontális szempont az akadálymentesség. Az egyes programok, koncepciók a középtávú stratégiából kiindulva saját területére vonatkozólag határozzák meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Szeged Kistérségi Többcélú Társulása által felülvizsgált és aktualizált Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója: Tartalmazza az ütemtervet a szociális szolgáltatások biztosításáról, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hátrányos helyzetű családok) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét – segítve ezzel az önkormányzat által nyújtott szociális szolgáltatások egységes szempontok szerinti fejlesztését. Ezen célok mentén kapcsolódik az esélyegyenlőségi programhoz.

A Homokháti Kistérség Többcélú Társulása által elkészített és felülvizsgált Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója: Tartalmazza az ütemtervet a szociális szolgáltatások biztosításáról, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hátrányos helyzetű családok) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét – segítve ezzel az önkormányzatok által nyújtott szociális szolgáltatások egységes szempontok szerinti fejlesztését. Tartalmazza a hiányosságokat és azok megszüntetésére tett javaslatokat, valamint az erősségeket. Ezen célok mentén kapcsolódik az esélyegyenlőségi programhoz.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki.

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A rendelet melléklete meghatározza az egységesen rendelkezésre álló statisztikai mutatókat a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez, illetve meghatározza azok forrását is. A jogszabály a mutatók forrásaként az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszert (a továbbiakban: TeIR) jelöli meg.

A TeIR web alapú informatikai rendszer, amelynek szolgáltatásai az Interneten keresztül érhetőek el. Az országos, területi (regionális, kiemelt térségi, megyei, kistérségi) és települési szervezetek a TeIR egységes adatbázisához az alkalmazási rendszeren (felhasználói felületen) keresztül csatlakoznak.

A TeIR adatbázisa általában 2019. évig tartalmazza az adatokat, ez azonban az egyes területekenként eltérő lehet. A TeIR adatbázisa mellett szükséges volt felhasználni más forrásokat is. Az adatok gyűjtésében, adatszolgáltatásokban – az önkormányzat saját adatbázisán kívül – segítséget nyújtottak az alábbi partnerek:

- Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Nefelejcs Katolikus Óvoda
- Zsombói Bóbita Bölcsőde
- József Attila Községi Ház és Könyvtár
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő Szolgálat
- Védőnői Szolgálat
- Házi- és gyermekorvosok

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben

az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján súlyos gond a szegénységben élők, helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás-, mind a foglalkoztatás-, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi- és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony- vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó alulmotiváltsági problémák és a társadalmi előítélet jelenléte.

„Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és

a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fed teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012.)

E terület vonatkozásában a következő alapvető jogszabályi rendelkezések az irányadók, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (a továbbiakban: Szt.)** A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása
- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Nemzetiségi tv.)** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

A fenti törvények részletes áttekintése ad támpontokat a következőkben megadott szempontok szerinti helyzetelemzéshez.

Zsombó településre vonatkozóan nem készült felmérés a mélyszegénységben élők számáról, ezért azt az aktív korúak ellátásában részesülők számából, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számából tudtuk kikövetkeztetni.

***Az Szt. 33. §-ában foglaltak szerint:**

„(1) Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

- c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy
- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- e) akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az **Flt.** alapján álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- g) akinek esetében **a gyermekek otthongondozási díja**, az ápolási díj, a **Cst.** szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdij, a baleseti rokkantsági nyugdij, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdij folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdij folyósítása a **Tny. 52. §-ának (3) bekezdése** szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.
- (1a) Az aktív korúak ellátása tekintetében - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - nem minősül keresőtevékenységnek, ha a kérelmező, illetve a jogosult közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban vesz részt vagy háztartási munkát végez.
- (1b) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben az egészségkárosodott személy egészségkárosodásának mértékét, az egészségkárosodás felülvizsgálatának szükségességét, valamint a felülvizsgálat szükségessége esetén annak időpontját az eljáró hatóság szakkérdésként megvizsgálja
- (2) Az (1) bekezdés alkalmazásában akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs.”

***Az Nkntv. 4. § 13. pontjának b) pontja szerint:**

„13. kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- b) a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,...

***A Gytv. 67/A. § (1) és (2) bekezdései szerint:**

„(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az **Szt. 33. §-a** szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan

lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.”

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat, az Flt. és az Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási-, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét.

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősök mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistérségeken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani.

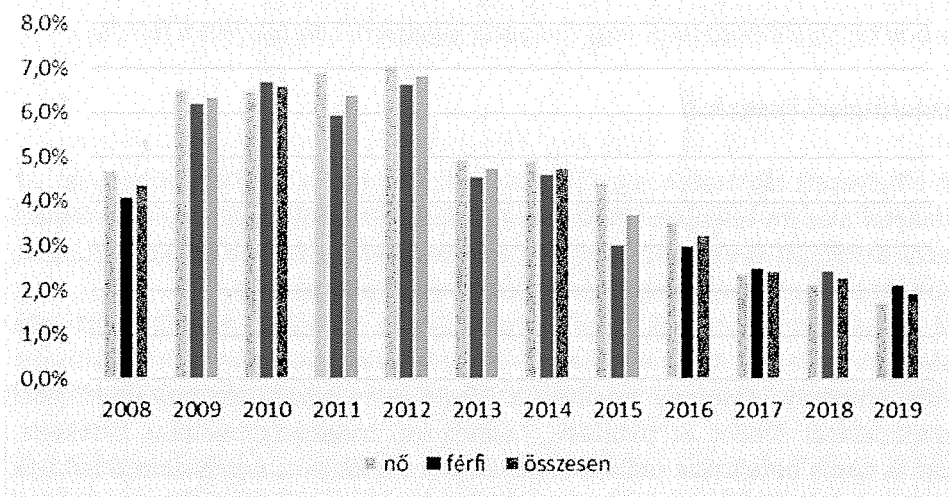
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1195	1202	2397	56	4,7%	49	4,1%	105	4,4%
2009	1213	1213	2426	79	6,5%	75	6,2%	154	6,3%
2010	1202	1226	2428	78	6,5%	82	6,7%	160	6,6%
2011	1187	1232	2419	82	6,9%	73	5,9%	155	6,4%
2012	1188	1270	2458	84	7,1%	84	6,6%	168	6,8%
2013	1235	1301	2536	61	4,9%	59	4,5%	120	4,7%
2014	1239	1303	2542	61	4,9%	60	4,6%	121	4,8%
2015	1217	1290	2507	54	4,4%	39	3,0%	93	3,7%

2016	1214	1280	2494	43	3,5%	38	3,0%	81	3,2%
2017	1136	1243	2379	27	2,4%	31	2,5%	58	2,4%
2018	1206	1269	2475	26	2,2%	31	2,4%	57	2,3%
2019	1146	1221	2367	20	1,7%	26	2,1%	46	1,9%

3.2.1. Nyilvántartott álláskeresők aránya (%)

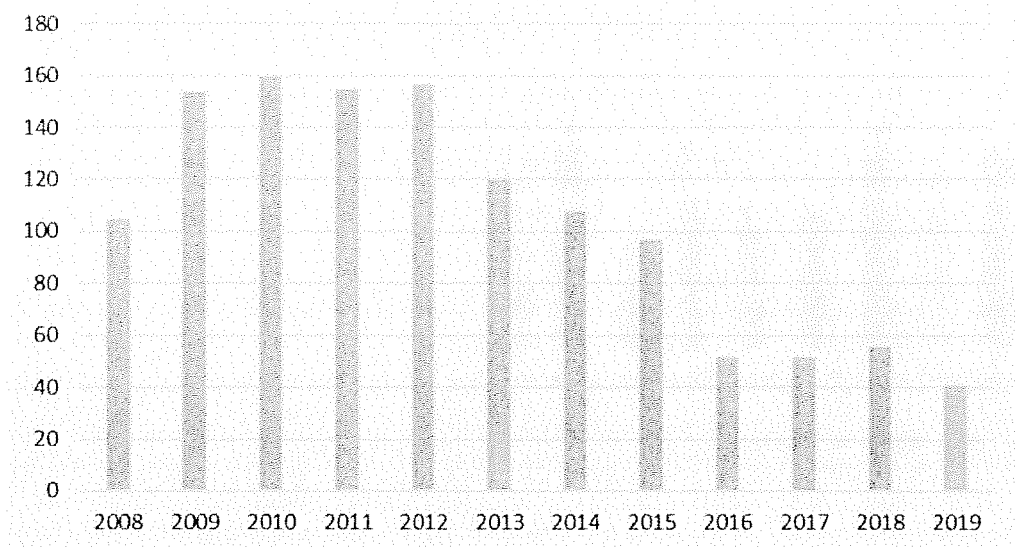

Forrás: KSH-KSTART

3.2.2. számú táblázat – Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	105	154	160	155	157	120	108	97	52	52	56	41
20 éves és fiatalabb	fő	3	3	6	7	9	4	3	2	1	1	2	3
	%	2,9%	1,9%	3,8%	4,5%	5,7%	3,3%	2,8%	2,1%	1,9%	1,9%	3,6%	7,3%
21-25 év	fő	21	28	25	18	18	32	24	17	10	6	11	17
	%	20,0%	18,2%	15,6%	11,6%	11,5%	26,7%	22,2%	17,5%	19,2%	11,5%	19,6%	41,5%
26-30 év	fő	9	23	21	12	12	11	12	16	3	6	8	4
	%	8,6%	14,9%	13,1%	7,7%	7,6%	9,2%	11,1%	16,5%	5,8%	11,5%	14,3%	9,8%
31-35 év	fő	12	17	18	18	18	4	9	7	2	5	7	4
	%	11,4%	11,0%	11,3%	11,6%	11,5%	3,3%	8,3%	7,2%	3,8%	9,6%	12,5%	9,8%
36-40 év	fő	13	13	16	21	21	9	7	8	5	4	3	3
	%	12,4%	8,4%	10,0%	13,5%	13,4%	7,5%	6,5%	8,2%	9,6%	7,7%	5,4%	7,3%
41-45 év	fő	15	21	15	24	24	12	8	11	6	3	2	3
	%	14,3%	13,6%	9,4%	15,5%	15,3%	10,0%	7,4%	11,3%	11,5%	5,8%	3,6%	7,3%
46-50 év	fő	14	23	26	20	20	15	14	10	6	5	4	2
	%	13,3%	14,9%	16,3%	12,9%	12,7%	12,5%	13,0%	10,3%	11,5%	9,6%	7,1%	4,9%
51-55 év	fő	10	17	22	19	19	14	12	7	7	6	4	3
	%	9,5%	11,0%	13,8%	12,3%	12,1%	11,7%	11,1%	7,2%	13,5%	11,5%	7,1%	7,3%
56-60 év	fő	7	9	11	14	14	16	12	8	7	6	6	5
	%	6,7%	5,8%	6,9%	9,0%	8,9%	13,3%	11,1%	8,2%	13,5%	11,5%	10,7%	12,2%
61 év felett	fő	1	0	0	2	2	3	7	11	5	10	9	7
	%	1,0%	0,0%	0,0%	1,3%	1,3%	2,5%	6,5%	11,3%	9,6%	19,2%	16,1%	17,1%

3.2.2. Álláskeresők száma (fő)

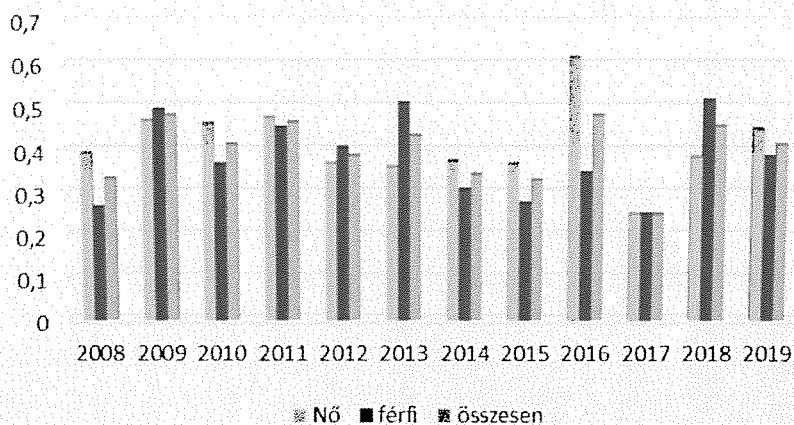
Forrás: KSH-KSTART

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/registrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	56	49	105	22	13	35	39,3%	26,5%	33,3%
2009	79	75	154	37	37	74	46,8%	49,3%	48,1%
2010	78	82	160	36	30	66	46,2%	36,6%	41,3%
2011	82	73	155	39	33	72	47,6%	45,2%	46,5%
2012	84	84	168	31	34	65	36,9%	40,5%	38,7%
2013	61	59	120	22	30	52	36,1%	50,8%	43,3%
2014	56	52	108	21	16	37	37,5%	30,8%	34,3%
2015	57	40	97	21	11	32	36,8%	27,5%	33,0%
2016	26	26	52	16	9	25	61,5%	34,6%	48,1%
2017	28	32	60	7	8	15	25,0%	25,0%	25,0%
2018	26	31	57	10	16	26	38,5%	51,6%	45,6%
2019	20	26	46	9	10	19	45,0%	38,5%	41,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. 180 napnál régebben álláskeresők aránya

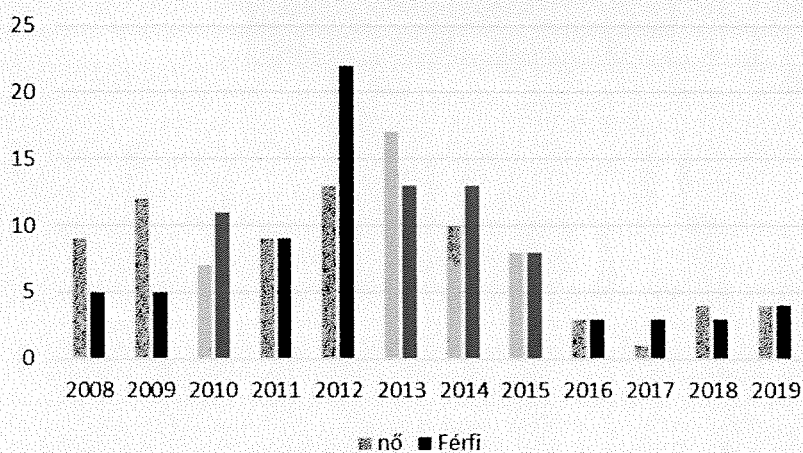

Forrás: TeIR

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	277	250	527	9	3,2%	5	2,0%	14	2,7%
2009	294	287	581	12	4,1%	5	1,7%	17	2,9%
2010	273	306	579	7	2,6%	11	3,6%	18	3,1%
2011	290	324	614	9	3,1%	9	2,8%	18	2,9%
2012	301	322	623	13	4,3%	22	6,8%	35	5,6%
2013	299	330	629	17	5,7%	13	3,9%	30	4,8%
2014	296	332	628	10	3,4%	13	3,9%	23	3,7%
2015	287	323	610	8	2,8%	8	2,5%	16	2,6%
2016	290	325	615	3	1,0%	3	0,9%	6	1,0%
2017	283	323	606	1	0,4%	3	0,9%	4	0,7%
2018	271	310	581	4	1,5%	3	1,0%	7	1,2%
2019	282	299	581	4	1,4%	4	1,3%	8	1,4%

3.2.4. Pályakezdők álláskeresők száma (fő)

Forrás: TeIR

A fenti táblázatok jól mutatják, hogy a regisztrált álláskeresők száma csökkent az elmúlt öt évben, több mint 40%-kal. A munkanélküliségi ráta nemenkénti bontásából kiderül, hogy az álláskereső férfiak helyben még mindig magasabb számban vannak a nőkhez képest. Megfigyelhető, hogy a pályakezdő álláskeresők száma helyi szinten a többi korosztályhoz képest magas, köszönhetően annak, hogy elhelyezkedési esélyeik folyamatosan romlanak, mert a közép- és felsőfokú intézményekben hiányzik a gyakorlati oktatás, a foglalkoztatók viszont nem szívesen küszködnek az új dolgozó betanításával. Ez is lehet annak az oka, hogy az utóbbi időben egyre több pályakezdő fiatal kerül az álláskereső sorába. Nehezíti a pályakezdők munkába állását az is, hogy folyamatosan emelkedik a nyugdíj korhatár, amely azt jelenti, hogy a korhatár előtt álló idősebb munkavállalók tovább maradnak a munkaerőpiacon.

A munkanélküliséghez kapcsolódó egyik legnagyobb kihívás a tartós munkanélküliség kezelése, 2019-ben az álláskeresők 41,3 %-a nem tudott elhelyezkedni. A 180 napnál régebbi munkanélküliek aránya öt év alatt hol emelkedett, hol csökkent. Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy aki tartósan munkanélküli, annak sokkal nehezebb az elhelyezkedése, mint korábban.

Napjaink egyik meghatározó problémája a kialakult járványhelyzet, melynek köszönhetően a foglalkoztatottsági adatok drámai változáson mennek keresztül. Habár még messzemenő következtetéseket nem tudunk levonni, de az eddigi hónapok átlaga alapján a helyi munkanélküliek száma 68 fő. Ez sokkal magasabb az előző évekhez képest, melynek oka a rendkívüli élethelyzetben elvesztett munkahelyek, és mivel kevesebb munkáltató van a munkaerőpiacon, a mélyszegénységben élők elhelyezkedése a legnehezebb.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	2640	1310	1330	924	608	316	1716	65,0%	702	53,6%	1014	76,2%
2011	4186	2830	1356	1209	803	406	2977	71,1%	2027	71,6%	950	70,1%

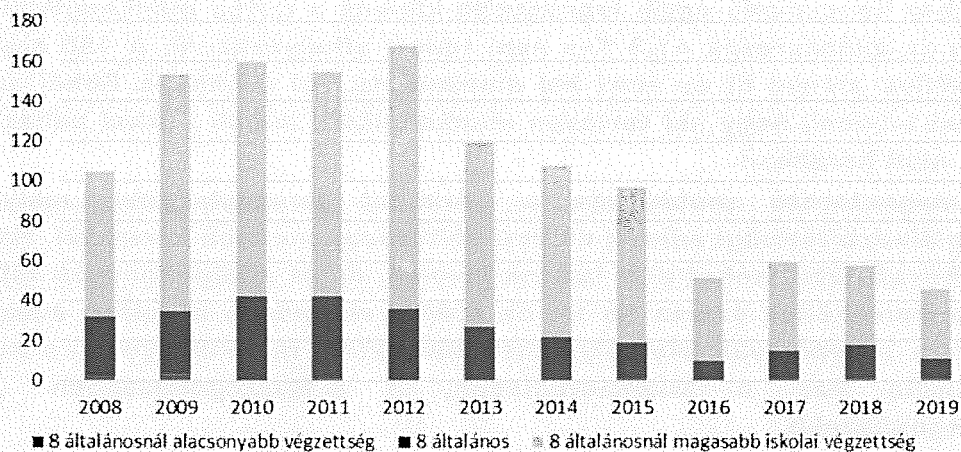
Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	105	2	1,9%	30	28,6%	73	69,5%
2009	154	3	1,9%	32	20,8%	119	77,3%
2010	160	0	0,0%	42	26,3%	118	73,8%
2011	155	1	0,6%	41	26,5%	113	72,9%

2012	168	0	0,0%	36	21,4%	132	78,6%
2013	120	0	0,0%	27	22,5%	93	77,5%
2014	108	0	0,0%	22	20,4%	86	79,6%
2015	97	1	1,0%	18	18,6%	78	80,4%
2016	52	0	0,0%	10	19,2%	42	80,8%
2017	60	1	1,7%	14	23,3%	45	75,0%
2018	57	1	1,8%	17	29,8%	40	70,2%
2019	46	1	2,2%	10	21,7%	35	76,1%

3.2.6. Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint (fő)

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	fő	%
2009	39	38	97%
2010	31	31	100%
2011	32	30	94%
2012	26	26	100%
2013	36	26	72%
2014	36	21	58%
2015	20	22	110%
2016	16	16	100%
2017	19	16	84%
2018	24	18	75%
2019	23	23	100%

3.2.7. A 8. évfolyamot eredményesen elvégzők aránya (%)

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	16	4	25,0%	8	50,0%	4	25,0%
2010	17	4	23,5%	7	41,2%	6	35,3%
2011	14	5	35,7%	4	28,6%	5	35,7%
2012	14	8	57,1%	3	21,4%	3	21,4%
2013		nincs adat		nincs adat		nincs adat	
2014		nincs adat		nincs adat		nincs adat	
2015		nincs adat		nincs adat		nincs adat	
2016		nincs adat		nincs adat		nincs adat	
2017		nincs adat		nincs adat		nincs adat	
2018		nincs adat		nincs adat		nincs adat	
2019		nincs adat		nincs adat		nincs adat	

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

c) közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

Zsombó Nagyközség Önkormányzata által közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatható munkaerő piaci célcsoport:

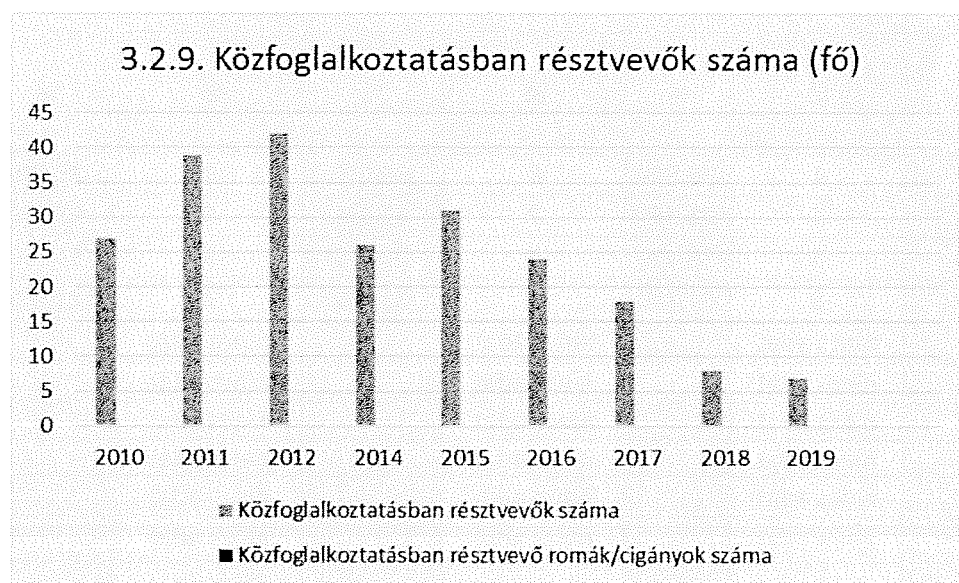
- munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskereső – foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső.

A munkaerő piaci célcsoport foglalkoztatásához a következő formákban nyújtanak támogatást:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása (legfeljebb 4 hónap időtartam, napi 4 órás munkaidő),
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő).

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma (fő)	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest (%)	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	27	1,1	0	0%
2011	39	1,6	0	0%
2012	42	1,7	0	0%
2014	26	1,0	0	0%
2015	31	1,2	0	0%
2016	24	1,0	0	0%
2017	18	0,7	0	0%
2018	8	0,3	0	0%
2019	7	0,3	0	0%

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Az önkormányzat évek óta részt vesz a közfoglalkoztatásban, mely segíti a tartósan munkanélküliek és a szakképzettséggel nem rendelkezők számára a munkaerőpiaci integrálódást. A közfoglalkozás keretében 2010-ben 27 fő, míg 2019-ben már csak 7 fő vett részt a programban. A település aktív korú lakosságához képest is csökkenés mutatkozik, 2019-ben 0,3%-ra csökkent a közfoglalkoztatásban résztvevők aránya.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Szeged-Zsombó-Kiskunmajsa útvonalon a közlekedés jó, elősegíti a település lakosainak munkavállalását, munkába járását, így e probléma kis százalékban terheli az önkormányzatot. A település kommunikációs

feltételekkel való ellátottsága megfelelő, mobil- és vezetékes telefon-, internet- és médiaszolgáltatók elérhetősége adott. A József Attila Községi Ház és Könyvtár működteti az e-Magyarország pontot, mely bárki számára biztosítja a szolgáltatásokhoz való hozzáférést szakértő segítséggel.

Települési szinten megvalósuló beruházások kivitelezését helyi vállalkozók-, alvállalkozók bevonásával oldjuk meg, lehetőséget biztosítva ezzel a munkaerő helyben történő felhasználását, valamint a vállalkozók számára esélyt a munkára.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Kistelepülés lévén, ezt nem tudjuk megoldani, de helyben a családsegítő szolgálat tájékoztatást ad a lehetőségekről.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Kistelepülés lévén, ezt nem tudjuk megoldani, de helyben a családsegítő szolgálat tájékoztatást ad a lehetőségekről.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg:

A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A KSH legfrissebb, **2019. évi felvételéből származó kimutatása szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve alig haladta meg a nettó 83 855-öt. A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.**

A saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatás a képesítés hiánya miatt nem lehetséges, de a közfoglalkoztatás keretében erre fokozottan figyelünk.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Foglalkozási diszkriminációról nincs tudomásunk településünkön.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskeresőkre számára elérhető szolgáltatásokat.

E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, ápolási díj, 2015. március 1-jét követően rendszeres szociális segély, települési lakásfenntartási támogatás, gyógyszerköltségekhez nyújtható települési támogatás, hulladékszállítási díj települési támogatás, alapfokú művészeti tanulmányok települési támogatása, felsőfokú tanulmányok települési támogatása, rendkívüli települési támogatás, rendkívüli települési támogatás vis maior helyzet esetére, családok otthonteremtési települési támogatása, visszatérítendő települési támogatás, szennyvízhálózatra történő rákötéshez

kamatmentes települési támogatás, gyermekvédelmi települési támogatás, temetési települési támogatás.

- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így települési lakásfenntartási támogatás, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A szociális ellátások egy részéhez a rászorulóknak a járási hivatalok útján jutnak hozzá. A Mórahalmi Járási Hivatal települési ügysegédi rendszere jól szolgálta a zsombói lakosok szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutását, illetve a lehetőségeikről való tájékozódást. A települési ügysegédi rendszer 2019. év elején történt megszüntetésével az ügyfeleknek az önkormányzat szociális ügyintézője, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálat igyekszik segítséget nyújtani tájékozódásban, ellátás igénylésében.

Zsombó Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete munkája során kiemelt fontosságúnak tekinti, hogy lehetőségeihez mérten elősegítse a településen élő, segítségre szorulóknak élethelyzetének javítását. E célból vezérelve pályázik minden évben szociális célú tűzifa beszerzésére.

A fiatalok továbbtanulásának segítésére csatlakozott a Bursa Hungarica ösztöndíjprogramhoz, ahol a tehetséges, de hátrányos helyzetű gyermekek felsőfokú intézményben történő továbbtanulását támogatja. Segíti a hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását is az Arany János Tehetséggondozó Programmal. A program keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges gyerekek olyan középiskolákban tanuljanak, ahol fontos a felsőoktatási tanulmányokra való eredményes felkészítés. Településünkön 1 főnek ítélte meg ilyen jellegű támogatást a képviselő-testület.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	2488	13	0,5%
2009	2517	15	0,6%
2010	2517	13	0,5%
2011	2522	14	0,6%
2012	2513	4	0,2%
2013	2536	6	0,2%
2014	2542	8	0,3%
2015	2507	7	0,3%
2016	2494	7	0,3%
2017	2474	8	0,3%
2018	2474	8	0,3%
2019	2464	9	0,4%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	105	30	28,6%
2009	154	42	27,3%
2010	160	32	20,0%
2011	155	38	24,5%
2012	168	15	8,9%
2013	120	24	20,0%
2014	108	33	30,6%
2015	97	28	28,9%
2016	52	26	50,0%
2017	60	31	51,7%
2018	56	16	28,6%
2019	41	15	36,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %- ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	18	0,7	16	15	0	0
2009	11	0,4	43	28	0	0
2010	8	0,3	19	12	0	0
2011	13	0,5	39	24	0	0
2012	10	0,3	50	21	0	0
2013	10	0,3	54	45	0	0
2014	12	0,03	47	43	0	0
2015	9	0,3	11	11	0	0
2016	14	0,006	11	74	0	0
2017	10	0,004	8	59	0	0
2018	9	0,004	12	57	0	0
2019	8	0,003	3	46	0	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.²

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a személyszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

A Szt. módosítását követően a lakásfenntartási támogatás rendszere 2015. március 1-ével átalakult. 2015. március 1-től az Önkormányzat szociális alapon állapítja meg, a szociális rendeletében meghatározott feltételek teljesítése esetén.

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembe vétele a lakhatási helyzet, illetve a szegregátumok vizsgálata és a megfogalmazandó intézkedések során. A rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatárolása alapján elkülönüljenek.” Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Ezt elsősorban a település drágábban és olcsóbban értékesíthető telkekre, ingatlanokra történő felosztásával, kettéosztásával lehet megvalósítani.

A törvényi tilalom része, hogy a mesterséges elkülönülés a csoport tagjainak szándékán kívül valósuljon meg, azaz abban az esetben, ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének.

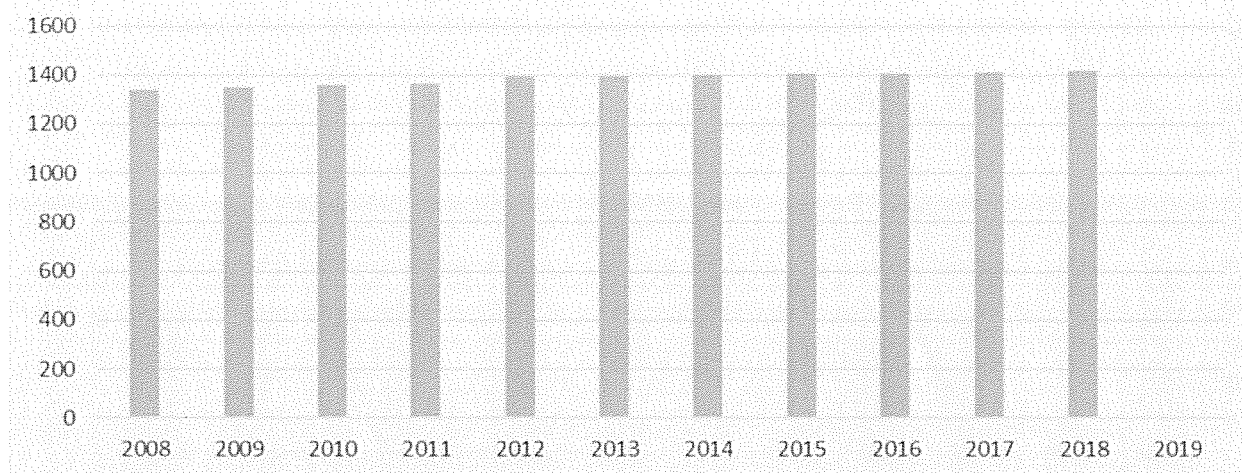
3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	1340	162	0	0	0	0	0	0
2009	1352	158	0	0	0	0	0	0

² Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2016. Habitat for Humanity Magyarország, 2017. szeptember

2010	1362	156	0	0	0	0	0	0
2011	1365	154	0	0	0	0	0	0
2012	1397	154	0	0	0	0	0	0
2013	1397	nincs adat	0	0	0	0	0	0
2014	1405	nincs adat	0	0	0	0	0	0
2015	1410	nincs adat	0	0	0	0	0	0
2016	1411	nincs adat	0	0	0	0	0	0
2017	1415	nincs adat	0	0	0	0	0	0
2018	1418		0	0	0	0	0	0
2019	n.a.		0	0	0	0	0	0

3.4.1. Összes lakásállomány (db)

Forrás: KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Nem releváns

b) szociális lakhatás

Nem releváns

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nem releváns

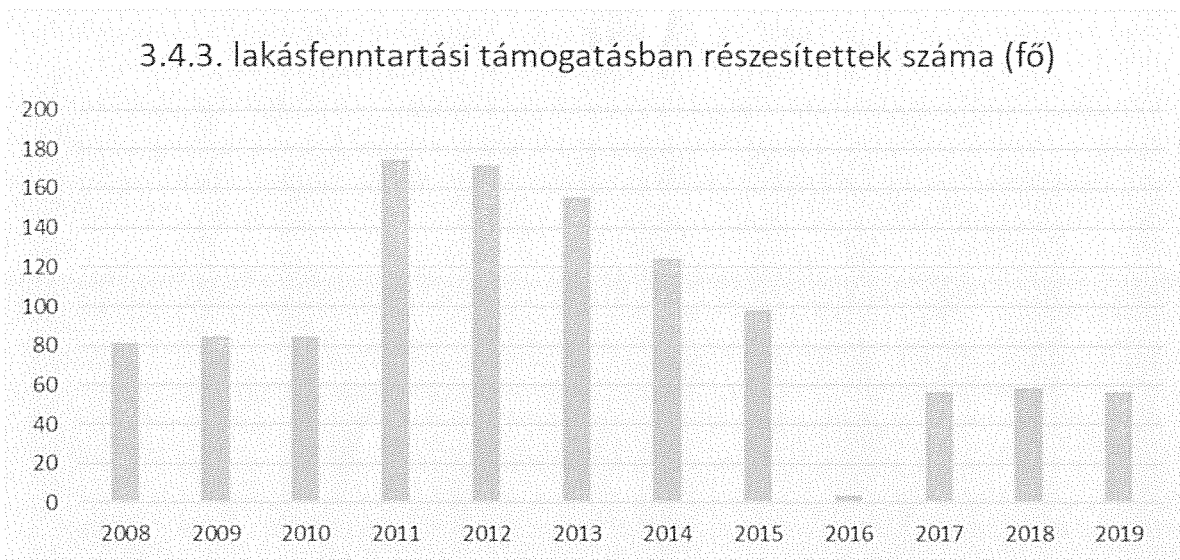
e) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	82	0
2009	85	0
2010	85	0

2011	175	0
2012	172	0
2013	156	0
2014	125	0
2015	99	0
2016	4	0
2017	57	0
2018	59	0
2019	57	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Településünkön is komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. **A szociálpolitikához szorosan kapcsolódik, hogy az ügyfelek számtalan esetben kérnek igazolást szociális adatbázisunkból azzal a céllal, hogy más szervek előtt folyó eljárásaikhoz, támogatási igényeikhez szociális rászorultságukat igazolják.**

Az Európai Unió előírásai alapján került bevezetésre az ún. védendő fogyasztók intézménye a villamos-energia és a gázszolgáltatás tekintetében. Szociálisan rászoruló fogyasztónak azt a természetes személyt kell tekinteni, aki, vagy akinek a háztartásában élő személy az önkormányzat útján, jogszabályban meghatározott rendszeres ellátásban részesül. A szociális adatbázisból, a település jegyzője által kiadott igazolás alapján a védendő fogyasztó a szolgáltatónál regisztráltathatja magát, ezt követően részletfizetést, fizetési haladékot kérhet hátralékának rendezésére.

3.4.4. számú táblázat - Védett fogyasztók (fő)

Év	Létszám
2015	23
2016	16
2017	17
2018	9
2019	7

Védett fogyasztók nyilvántartásba való felvételéhez 2015-ben 23 esetben adtunk ki igazolást a jogosultságról, ami jelentős csökkenést mutat a 2019-es létszámhoz képest, ami 7 fő volt.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A településhez tartozó „kiskertes”- és tanyás körzet infrastruktúrája kiépített, igény esetén a szolgáltatások használhatóak, az úthálózat jelenleg korszerűsítésre vár.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum, mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Nem releváns - Településünkön telep, szegregátum nem található.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Nem releváns - Településünkön telep, szegregátum nem található.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Nem releváns - Településünkön telep, szegregátum nem található.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,*
- b) a fogorvosi alapellátásról*
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról*
- d) a védőnői ellátásról*
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról*

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról*
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását*
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörében intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát*
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket*

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki- és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott-, továbbá a szociális-, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatok) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	1	1
2009	0	1	1
2010	0	1	1
2011	0	1	1
2012	0	1	1
2013	0	1	1
2014	0	1	1
2015	0	1	1
2016	0	1	1
2017	0	1	1
2008	0	1	1
2019	0	1	1

Forrás: TelR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	103
2009	137
2010	149
2011	136
2012	124
2013	116
2014	99
2015	83

2016	80
2017	77
2018	72
2019	77

Forrás: TelR, KSH Tstar

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére — egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. A 2015-ös törvénymódosítás következményeként az alanyi és normatív közgyógyellátás a kormányhivatalok hatáskörébe került, valamint megszűnt a méltányossági alapon igényelhető közgyógyellátás.

A közgyógyellátásban részesülők köre évről évre csökkenő tendenciát mutat, 2019-ben Zsombón a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma 77 fő volt.

A méltányossági alapon megítélhető közgyógyellátás kiváltására alkalmas az önkormányzat által a gyógyszerköltségekhez nyújtható települési támogatás, amire változatlanul nagy igény mutatkozik. Az elmúlt öt év alatt a támogatottak száma kis mértékben, de növekvő tendenciát mutat, köszönhető az öregedő társadalomnak, hogy egyre több a beteg, idős lakos.

3.6.3. számú táblázat – Gyógyszertámogatásban részesültek száma (fő)

év	Gyógyszertámogatásban részesültek száma
2015	14
2016	22
2017	16
2018	16
2019	20

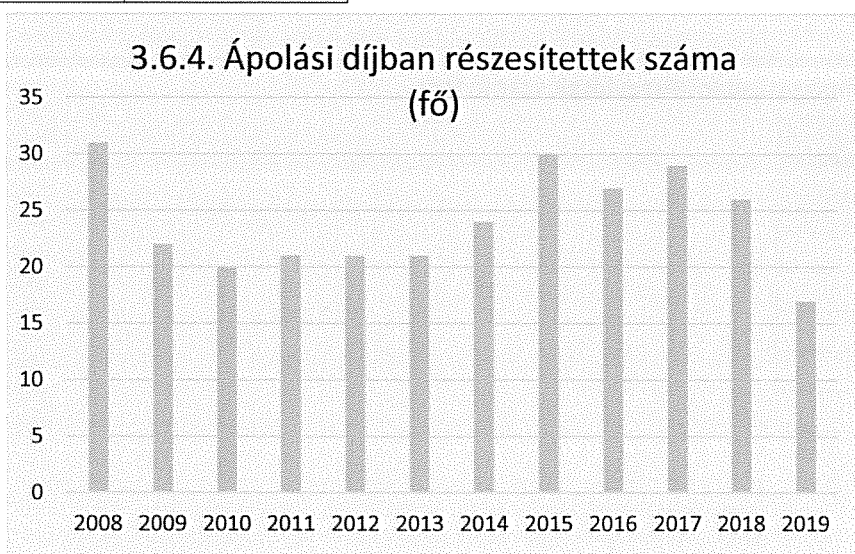
3.6.3. Gyógyszertámogatásban részesültek száma (fő)

Év	Gyógyszertámogatásban részesültek száma (fő)
2015	14
2016	22
2017	16
2018	16
2019	20

Forrás: Önkormányzati adat

3.6.4. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma (fő)

év	ápolási díjban részcsítettek száma (fő)
2008	31
2009	22
2010	20
2011	21
2012	21
2013	21
2014	24
2015	30
2016	27
2017	29
2018	26
2019	17

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az ápolási díj intézménye is két részre szakadt 2015-ben. A méltányossági ápolási díj megszüntetésre került, az anyagi ápolási díjat a kormányhivatalok folyósítják. Az adatokból kiolvasható, hogy a mai napig sokan veszik igénybe, 2019-ben 17 fő.

Zsombó Nagyközség egészségügyi alapellátását 1 felnőtt háziorvos, 1 gyermek háziorvos, 1 fogorvos látja el, akik vállalkozási formában működnek területi ellátási kötelezettséggel. Az esti-, éjszakai- és hétvégi ügyeleti ellátás Szegeden érhető el. Az anya-, gyermek- és csecsemővédelmi ellátásról a 2 fős védőnői szolgálat gondoskodik. A településen gyógyszerértékesítés megvalósult, mely nyitva tartása az orvosi ellátás-, valamint a lakosok igényeihez igazodik. A gyermekorvos- és a védőnők látják el a bölcsődei-, óvodai- és iskolaorvosi feladatokat, szűrővizsgálatokat is.

Az egészségház fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítése megtörtént.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A település lakóinak díjmentesen igénybe vehetők a Mórahalmi Egészségfejlesztő Iroda szolgáltatásai, mint az egészségre nevelő és szemléletformáló programok, állapotfelmérések, tanácsadások, prevenció programok az óvodás kortól egészen az idős korig. Az egészségfejlesztő iroda segít a mozgásszegény életmód, a dohányzás, az alkohol, a drogfogyasztás vagy éppen a depresszió problémakörébe tartozó megoldásokat felkeresni.

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, az egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján a települési állampolgárok számára hozzáférhetők. Az életkor és nemek által meghatározott kockázati faktor lehetőségével bíró állampolgárok prioritást élveznek a szűrővizsgálatok során. A rendszeres szűrések köre: a mammográfia, alhasi- és pajzsmirigy UH, valamint az ODM vizsgálat csonttritkulás megállapítása céljából, urológiai prosztatata- és herevizsgálatok, bőrgyógyászati szűrővizsgálat. Településünkön több mint 10 éve folyamatos az egészségmegőrző szűrőprogram egészséghét keretében, melynek eredményeként a szűrővizsgálati lehetőségeken túl az érdeklődők tanácsot kapnak a helyes életmód- és fizikai állapotot támogató étrend kialakítására. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében, főként a gyermekek, idősek, illetve a magas kockázatú célcsoportokra fókuszálva. **Évente többször véradási lehetőség is elérhető a faluban az Országos Vérellátó Szolgálat jóvoltából.**

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a gyermek-fogorvos végzi az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

A települési ellátórendszer elemei mindenki számára hozzáférhetők, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújt folyamatos és megbízható módon. Az ellátórendszer hatásosságát és hatékonyságát eredményezi az is, hogy az egészségügyi, az oktatási- közművelődési-, sport- és a foglalkoztatási intézmények, szervezetek a szakmai programjuk megvalósítása során együttműködnek.

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő ellátás a nevelési-oktatási intézmények keretén belül megvalósult. Rehabilitációs ellátás a megyeszékhelyen – Szegeden – és a járási székhelyen – Mórahalmon – érhető el.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Településünkön a közétkeztetést a Zsombó Nagyközség Önkormányzata tulajdonában lévő épületben a NAHATI Szociális Szövetkezet által működtetett Jóbarát Vendéglő látja el.

A közétkeztetési konyha által nyújtott szolgáltatás megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdésének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.

Az élettani szükségleteknek megfelelő étrend biztosításához a táplálkozás-egészségügyi előírások kidolgozása – törvényi előírás és a kormány kijelölése alapján az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) feladata.

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal 2011. augusztus 01. napján közzétette a „A rendszeres étkezést biztosító szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyi ajánlását”. Az ajánlás rendelkezik többek között:

- a fogalmak meghatározásáról
- a nyersanyag-kiszabati ív vezetéséről
- az étrendtervezés szabályairól
- az ellátás során biztosítandó étkezésekről
- a tájékoztatási kötelezettségekről
- a naponta biztosítandó élelmiszerek, élelmiszercsoportok összetételéről
- a tejtermékekre vonatkozó ajánlásról
- a sűrítésre és zsiradék felhasználásra vonatkozó ajánlásról,
- a folyadékpótlásra vonatkozó ajánlásról,
- a tíz élelmezési napra vonatkozó ajánlásról,
- a magas zsírtartalmú nyersanyagokra vonatkozó ajánlásról,
- a közétkeztetésben biztosított étkezések sótartalmára vonatkozó ajánlásról,
- a felhasznált élelmiszerek, élelmiszercsoportok felhasználásának gyakoriságára vonatkozó ajánlásról,
- a kerülendő élelmiszerekről és élelmiszercsoportokról,
- a diétás étkeztetésről,
- a személyi feltételekről.
- Az ajánlás mellékletei között található:
 - a nyersanyag-kiszabati útmutató
 - a változatossági útmutató számításának képlete,
 - a korcsoportonként napi energiaszükséglet
 - az adagolási útmutató
 - a korcsoportonként ajánlott sómennyiség
 - az élelmiszerekre, élelmiszercsoportokra vonatkozó előírások tíz élelmezési napra számítva.

A közétkeztetési konyha ezen ajánlás figyelembevételével biztosítja – igény esetén – az egyes ellátotti csoportok részére az étkezést. Általában előforduló diétás étrendek, melyet a konyha tud biztosítani:

- zsírszegény, fűszerszegény
- húsmentes
- tejmentes
- laktóz-mentes
- diabeteses betegek étkezése.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

- A településen működő intézmények és civil szervezetek által biztosított sporttevékenységek sokszínűek.
- A Bóbita Bölcsőde 2011 óta működik településünkön. A fejlesztés részét képezte új sporteszközök, fejlesztő játékok beszerzése, melyek gondoskodnak az sportnak az apróságok életébe játékok általi beintegrálásáról.

- **2020-ban került átadásra a bölcsődében az új sószoza, mely az oda járó gyermekek számára teljesen díjmentes. Hetente 2-3 alkalommal élvezhetik a gyermekek a sószoza jótékony hatását, mint a légúti megbetegedések megelőzésre vagy az immunrendszerük erősítésének érdekében. A szobában kialakításra került egy sóhomokozó is, mely a játékkal kombinálva egészségmegőrző hatással bír.**
- A Nefelejcs Katolikus Óvodában van tornaszoba, heti több alkalommal tartanak minden csoport számára testnevelés foglalkozást. Legaktívabb lehetőség a mozgásra az udvaron van, ahol egy roller pálya is megtalálható. Pályázat és szülői segítség keretében az óvodában korszerű, EU konform játszóudvar került kialakításra, mely megfelel a mai kor követelményeinek. Az udvar korszerű sportolásra-, mozgásfejlesztésre alkalmas eszközökkel is fel van szerelve. A gyermekek naponta legalább egy órát a szabadban töltenek.
- A Szent Imre Katolikus Általános Iskola életében fontos szerepet kap az egészséges életre nevelés, melynek egyik fontos eleme sport. A különböző versenyeken is sikeresen szerepelnek. Játékos sor- és váltóversenyeken mérik össze ügyességüket, gyorsaságukat, állóképességüket. Lehetőségük van kézilabda, foci, karate, sportlövészet, ritmikus gimnasztika edzésekre járni. Szervezetten folyik a tehetségek kiválasztása, versenyeztetése.
- **A Magyar Labdarúgó Szövetség Óvodai Pályaépítési Program keretein belül töltetlen műfüves futballpálya létesítésére nyílt lehetőség Zsombón. A tervezett pálya mérete 12x24 m. A pályázat megvalósításnak célja, hogy a műfüves pálya segítségével a jelenlegi és a jövőbeni bölcsődések, óvodások, és kisiskolások sportolási lehetőségének tárházát bővítsék. Az elhelyezés is ezt az elvet követi, hiszen mind a 3 intézmény udvarából közvetlen, és könnyen megközelíthető a helyszín. A felszerelések (4 kiskapu) pedig lehetővé teszik, hogy a felügyelők (pl: edzők, óvónők) többretű és izgalmas feladatokat állítsanak össze a gyerekeknek, vagy akár kis létszámban több korosztály is egyszerre szerepeljen.**
- Az Önkormányzat igyekszik gondoskodni a település lakossága egészséges életfeltételeinek biztosításáról, amit a Zetkó József Sport- és Szabadidő Központban tudnak igénybe venni. Legjellemzőbb szabadidősport tevékenységek a településen a futball, kosárlabda, karate, kézilabda. A településen működő sportegyesületet az önkormányzat anyagilag is támogatja. A sport- és szabadidőközpont felújítása, az öltöző épületének korszerű átalakítása, a pálya funkcióbővítése megtörtént.
- **Mindenki számára elérhető sportolási, edzési lehetőséget biztosít a 2019-ben átadott kültéri kondipark, amelyet kicsik és nagyok egyaránt látogathatnak a nap 0-24 órájában.**
- **A településen minden évben átadásra kerül az év sportolója díj, amellyel a település azon fiatal sportolók vagy közösségek munkáját kívánja elismerni, akik tevékenységükkel hozzájárulnak Zsombó nagyközség jó hírének és sportértékének növeléséhez kimagasló eredményeikkel a sport terén.**

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális szolgáltatások keretén belül, a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások közül településünkön az önkormányzat biztosítja:

- Étkeztetést
- Házi segítségnyújtást
- Családsegítést
- Tanyagondnoki szolgálat

A szociális szolgáltatások igénybevétele önkéntes, így az egyéni igényeknek megfelelően biztosítják a kért szolgáltatásokat.

- A bölcsődei ellátást, mint a személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátást a Zsombói Bóbita Bölcsődéje látja el.

- A gyermekek napközbeni ellátása az óvodai, illetve általános iskolai napközi működtetésével megoldott.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szociális és egészségügyi szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szociális és egészségügyi ellátórendszeren belül pozitív diszkrimináció nem érvényesül településünkön.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A település közösségi életének színterei sokrétűek, ilyenek a lakó(utca)közösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomba járó hívek közössége, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége túlnyomó százaléka lokálpatrióta, ám jelentős a közeli nagyvárosból kiköltözők száma is.

A település lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük.

A művelődési intézményünk programjait a lakossági igényekre és a civil szervezetek kezdeményezéseire tekintettel alakítja.

A zárt tériek mellett jelentősek a közterületi rendezvények is (Falunap, Gyermeknap, Adventi Gyertyagyújtás).

Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy a település lakóit, a kerületben lévő „szellemi tőkét” bevonja a falu társadalmi életébe, a fejlesztési programok előkészítésébe. A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok egyre nagyobb számban fordulnak elő. **Zsombón működik az ország legrégebben működő népfőiskolája, a Wesselényi Népfőiskola, ahol minden évben a késő őszi és téli hónapokban érdekes előadássorozatot szerveznek az érdeklődők számára.**

Településünkön **23** civil szervezet működik, amelyek működése meghatározó rendezvényeink tervezése és megvalósítása során. A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a falu fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat pályázati lehetőségekről szóló tájékoztatással, azok megírásával, koordinálásával és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. Ez a jelenség karácsony közeledtével erősödik fel, december hónapban jóval magasabb az ajándékozás készítése.

A helyi kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális- és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. A települési lakosok számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az önkormányzat részben, mint intézményalapító- és fenntartó, részben szolgáltatási szerződés útján gondoskodik. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi-, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, az egyházzal és egyéb szervezetekkel.

A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése-, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közszolgáltatások fenntartása.

Az állampolgárok életminősége az élhető mindennap alapfeltételeit tartalmazza, ide tartoznak a fizikai környezettel kapcsolatos tényezők és az ún. humánszolgáltatások: a gyermekjóléti-, a szociális-, egészségügyi-, oktatás-nevelési-, közművelődési, sport- és egyéb szabadidős tevékenységek. Alapvető cél az állampolgári elégedettség, a jó közérzet elérése, fenntartása.

a) közösségi élet színterei, fórumai

Településünkön a közösségi élet nagy részének a József Attila Községi Ház és Könyvtár biztosít helyet. A különböző kulturális műsorok, programok mellett az önképzés és önkifejezés lehetőségeinek fontos helyszíne. Különböző tanfolyamok, egészségmegőrző programok, művészeti- és hagyományőrző csoportok működnek az intézmény keretében. Helyet ad a helyi civil szervezeteknek, kluboknak is. Nyilvános, közösségi Internet-hozzáférést biztosít az intézmény látogatói számára. Az intézmény segíti a civil szervezetek működését, a szabadidő tartalmas, hasznos és egészséges eltöltését, településünk természeti értékeinek megismerését, kulturális-, történelmi-, néprajzi hagyományainak bemutatását, a kézműves kultúra elsajátítását, a közösséget építő magatartásformák kialakítását.

Zsombó nagyközség közösségi életében prioritással bírnak a rendezvények, így a különféle bálók, az iskolai farsangok vagy templomunk névadójának az ünnepe és az ehhez kapcsolódó búcsú. A gazdasági élet ünnepei közé soroljuk a Péter-Páli aratás ünnepét, amely a falunappal és a Homokháti Veterán Jármű Kiállítással és Felvonulással kerül megrendezésre. Nyáron kulturális eseményként lehetőséget biztosít a település a Zsombói Szabadtéri Színház színvonalas előadásainak megtekintésére. Együtt szurkol a falu apraja-nagyja a dalostalálkozó és a kolbász-és hurkatöltő rendezvényeken. Nemzeti ünnepeinken, március 15-én, augusztus 20-án és október 23-án együtt emlékezünk az ország hőseire, áldozataira. Az évet mindig az adventi forgatag, a gyertyagyújtás, a falukarácsony zárja, ahol a meghitt várakozásban együtt készül a falu.

Az Önkormányzat a legkisebbek mozgásigényét kielégítve, az Európai Unió feltételeinek is megfelelő játszótérrel alakított ki, amit a gyerekek nagy örömmel használnak.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen nem fordul elő etnikai konfliktus. A lakók zavartalanul élnek a településen, a település bűnügyileg kevésbé fertőzött. Az ismertté vált bűncselekmények száma évről-évre fokozatosan csökken.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat, egyház- valamint civil szervezetek (Szivárvány, Csemete) évente több alkalommal szerveznek önállóan, vagy karitatív szervezetekkel együttműködve adományozást, mint például élelmiszer- és ruhacsomagok szerény körülmények között élő családok számára eljuttatása, Cók-Mók-oló vásár, Mikulás- és karácsonyi ajándékozás stb. A település köztereinek, utcabútorainak festése évente megtörténik az Összefogás Zsombóért Közhasznú Egyesület szervezésében. A Zsombói Polgárőr Egyesület, valamint a Zsombó Közbiztonságáért Alapítvány önkéntesei segítségével, a rendőrséggel együttműködve biztosítja a település rendvédelmét, a bűnügyek elkövetőinek mielőbbi kézre kerítését.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Településünkön önkéntes adatszolgáltatás alapján nem élnek romák, így nem működik cigány nemzetiségi önkormányzat sem.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A szegénység az elszegényedés folyamatának felszínre kerülő problémái között a lakosság munkaerő-piaci helyzete, a munkanélküliségből eredő problémák, illetve a lakhatással összefüggő problémák, a hátralekók felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése szerepel.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem esőkken.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó – minden ágazatra kiterjedő – intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgálat és gyermekjóléti központ közreműködésével a gyámhatóság feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő

a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet:

*A Gyvt. 67/A. §-ában foglaltak szerint:

(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes tankerületi központ számára (Nkt vhr. 29. §).

4.1.1. számú táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma

év	hátrányos helyzetű gyermekek száma december 31-én	halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
2015	18	4
2016	19	4
2017	14	3
2018	9	2
2019	7	2

2015-ben a hátrányos helyzetű gyermekek száma 18 fő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 4 fő volt. Mind a két csoportba tartozó gyermekek száma több mint a felére csökkent a településen, ami bizakodásra ad okot, hogy a rossz körülmények között élő fiatal generáció száma évről-évre csökken.

4.1.2. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	6	67
2009	9	68
2010	12	59
2011	4	44
2012	8	43
2013	11	10
2014	6	12
2015	4	6
2016	2	3
2017	0	3
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a gyámhatóság a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjául rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

1. nyugellátásban,
 2. korhatár előtti ellátásban,
 3. szolgálati járandóságban,
 4. balettművészeti életjáradékban,
- részesül.

4.1.3. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	138	3	0	0	3
2009	134	4	0	0	1
2010	154	4	0	0	12
2011	146	5	0	0	3
2012	123	5	0	0	6
2013	116	nincs adat	0	0	0
2014	112	nincs adat	0	0	0
2015	87	nincs adat	0	0	0
2016	61	nincs adat	0	0	0
2017	46	nincs adat	0	0	0
2018	17	nincs adat	0	0	0
2019	18	nincs adat	0	0	0

Forrás: Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma az évek során látványosan lecsökkent, ennek mértéke 10 év vonatkozásában 87,7%. 2019-ben a

rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt igénybe vevők száma 18 főre esett vissza. Ennek oka feltehetően az, hogy a kedvezményre való jogosultság jövedelemhatára nem emelkedik olyan ütemben, mint a kötelező legkisebb munkabér, így egyre kevesebb család esik a jövedelemhatár alá.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma változó. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthető az a gyermek, illetve fiatal felnőtt, akinek családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Ingyenesen biztosítják az intézményi gyermekétkeztetést a bölcsődei- vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

- **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,**
- **tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,**
- **olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,**
- **olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át (2019-ben: 128.810 Ft) vagy**
- **nevelésbe vették;**

1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy nevelésbe vették vagy azon szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

Az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha nevelésbe vették, vagy utógondozói ellátásban részesül.

50%-os normatív kedvezményt biztosítanak:

- **az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;**
- **az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,**
- **a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára.**

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Jelenleg nem áll rendelkezésre adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön nem működik szegregált, telepszerű lakókörnyezet.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és

tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkeznek.

A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérre is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijában: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következtelenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségük miatt rendszeresen gyógyszert fogyasztó kisgyermekkel.

Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű a szervezett – intézményekben történő – közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen étkezhethetnek.

A gyermekek védelmét szolgálják a

- pénzbeli és természetbeni ellátások: a szociálisan rászorulókat által igénybe vehető pénzbeli, természetbeni és gyermekjóléti alapellátásokat
- gyermekjóléti alapellátások: a Gyermekjóléti Szolgálat szervezi, a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkező kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelemben vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában. Szolgáltatásai: gyógypedagógiai fejlesztés, pszichológus és jogi tanácsadás, kapcsolattartási ügyelet, önismereti gyermekcsoport működtetése

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődékben, óvodákban, általános iskolában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

A védőnők családlátogatásaik során a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek.

A védőnők feladatai közé tartozik:

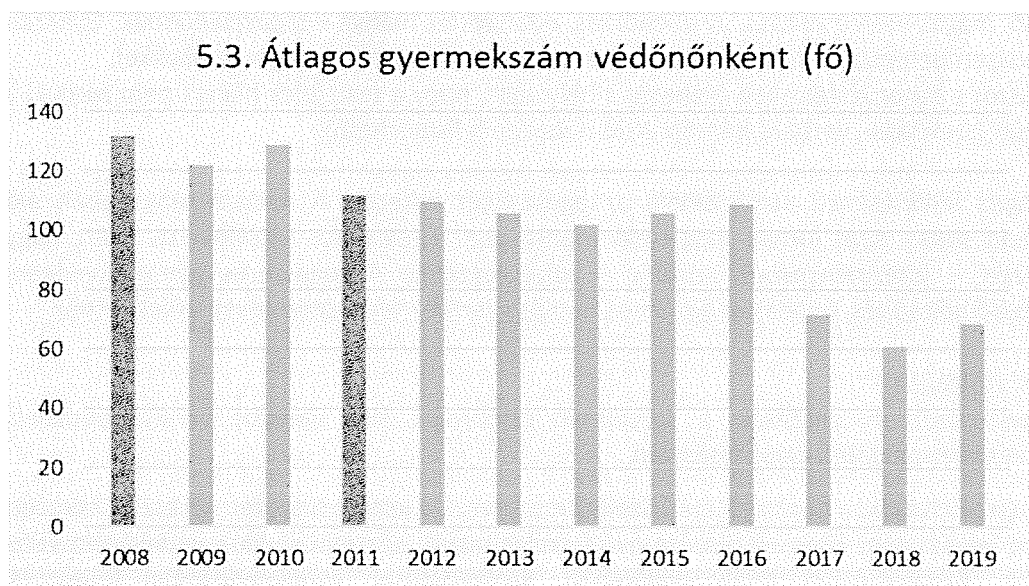
- Várandós anyák és a 0-18 éves korú gyermekek és családjuk gondozása, tájékoztatás, tanácsadás, az egészségmegőrzés, az optimális környezeti feltételekre vonatkozóan (helyes táplálkozás, káros szenvedélyek megelőzése, egészséges életmód). A gyermekek megfelelő érzelmi, értelmi fejlődésének elősegítése, biztosítása, veszélyeztetettség megelőzése.

A védőnők – a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként – egészségügyi veszélyeztetettség esetén a szülész-nőgyógyással, illetve a gyermekorvossal együttműködve gondozzák a családokat, szociális

veszélyeztetettség esetén lépéseket tesznek a fennálló körülmények megváltoztatására, mely a Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve valósul meg.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnők száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	2	132
2009	2	122
2010	2	129
2011	2	112
2012	2	110
2013	2	106
2014	2	102
2015	2	106
2016	2	109
2017	2	72
2018	2	61
2019	2	69

Forrás: TelR

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	0	15445	7647	0
2009	0	16013	6552	0
2010	0	15766	6957	0
2011	0	16007	7188	0
2012	0	16175	6822	0
2013	0	15976	6202	0
2014	0	16471	6848	0
2015	0	16161	6887	0
2016	0	16516	6562	0
2017	0	16475	6725	0
2018	0	16473	6629	0
2019	0	16335	6595	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodában és az általános iskolában elvégezhető fejlesztések helyben történnek, egyébként kistérségi szinten biztosított. A 0-7 éves korosztály speciális ellátása helyben fejlesztő pedagógussal, logopédussal biztosított. A szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb nyolcéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt.

d) gyermekjóléti alapellátás

Ezt a feladatot az önkormányzat a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása keretében biztosítja korszerű, minden igényt kielégítő épületben, helyi családsegítőkkal.

Gyermekjóléti Szolgálat: A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

Gyermekek napközbeni ellátása: A gyermekek napközbeni ellátása bölcsődei és óvodai nevelés keretén belül valósul meg.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyermekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	0	0	0	0
2009	0	0	0	0
2010	0	0	0	0
2011	1	24	1	26
2012	1	28	1	26
2013	1	37	1	38
2014	1	37	0	40
2015	1	40	1	40
2016	1	38	1	40
2017	1	38	1	40
2018	1	41	1	40
2019	1	40	1	40

Forrás: KSH-TSTAR

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	25	0
2009	20	0
2010	20	0
2011	24	0
2012	0	0
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0

2013-ban megszűntek a településen működő családi napközik, ezáltal az engedélyezett férőhelyek száma 0-ra csökkent, így a táblázat sem releváns ezen adatoknak a tükrében.

e) gyermekvédelem

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői -szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok.

Az előzőekben felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

Ezek a személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

Az észlelő-és jelzőrendszer jól működik településünkön, együttműködésünket megfelelőnek tartjuk. A jelzések a gyermekjóléti szolgálathoz elsősorban közoktatási intézményekből érkeztek, valamint jelzett, illetve értesített a rendőrség, fiatalkorúak pártfogó felügyelője, védőnői szolgálat.

Közoktatási intézménytől leginkább a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos problémák, és a passzív tanórai részvétel miatt érkeznek jelzések, illetve jeleztek súlyos szülői elhanyagolás miatt is. Továbbra is emelkedő tendenciát mutatnak a gyermekek magatartási problémái miatti esetek, mely egymáshoz és a felnőttekhez való problémás viszonyukban nyilvánul meg. **Az iskola „gyermekvédelmi felelőse” (Becherer Anikó) havonta vesz részt észlelő- és jelzőrendszeri esetmegbeszéléseken, ahol a többi közintézménnyel együtt figyelemmel kísérik a gyermekvédelmi gondoskodásban levő családok életét. Az iskola pedagógusai az évben egyszer tájékoztató előadáson vettek részt, ahol felhívták a figyelmüket, hogy milyen módon és miért fontos aktív jelzőrendszeri szerepük ebben a mechanizmusban, milyen módon és mit figyeljenek, és hogyan tudunk hivatalosan is segíteni az adódó problémák megoldásában. Az iskola kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az iskolán belül ne legyen a gyermeket hátrányosan érintő viselkedés egyik fél részéről (szülő, gyermek, pedagógus) sem.** Összességében elmondható, hogy az észlelő- és jelzőrendszer több tagjával napi kapcsolatban áll a Gyermekjóléti Szolgálat, mind a szakmai, mind pedig a személyes kapcsolat elősegíti a rugalmas, a gyermekek érdekeit szem előtt tartó közös munkát.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítása nem kötelező önkormányzati feladat, azt az állam biztosítja a gyermekek részére. **Az iskola tájékoztatása alapján náluk az elmúlt évben nem volt szükség gyermekvédelmi intézkedésre. Kisebb fajsúlyú, inkább preventív intézkedések azonban történtek. Két család esetében nem várt krízishelyzet lépett fel (családapa halála), az osztályfőnökök pszichológus segítségét ajánlották fel, illetve maguk is fokozott figyelemmel kísérik a diákjaik életét. Több esetben jelezték egy-egy gyermek esetén a gyermekvédelem folyamatos figyelemmel kísérését, tekintettel arra, hogy az érintett gyermek testvérei Zsombó más köznevelési intézményébe járnak, vagyis ott is előjöhethet a probléma.**

Ami mindenképpen említést érdemel, az egyre erősödő társadalmi tendencia a gyermekeket is veszélyeztető családon belüli erőszak és az ennek következtében kialakuló kiskorút veszélyeztető krízishelyzet, melynek hirtelen kialakulását a gyermekvédelemben kevésbé járatos ember nem tudja kezelni. Hogy tudja, ebben a helyzetben hová kell fordulnia, képzést terveztünk a gyermekvédelem helyi szerveinek bevonásával a pedagógusok számára.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A József Attila Községi Ház és Könyvtár által a tanév ideje alatt az általános iskolások részére szervezett programok többnyire kreatív műhelyfoglalkozások. Ilyenek például a különböző ünnepekre – húsvét, karácsony – történő hagyományőrző felkészülések. A szünidőben a Gyermekjóléti Szolgálat szervez tábor elsősorban a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. A Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola a tanévben folyamatosan biztosítja a különböző művészeti képzésekben való részvétel lehetőségét (zene, tánc, képzőművészet területen). A Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola a nyári szünet ideje alatt biztosítja a napközis tábor lehetőségét. Civil szervezetek és intézmények lehetőséget biztosítanak nyaranta különböző tematikus táborokban való részvételre (önismereti, természetvédelmi, sport, színjátszó, hagyományőrző stb.).

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei), ingyenes tankönyv

A Gyvt. 41. § (1) bekezdés értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő étkeztetését is kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A gyermekétkeztetést településünkön Zsombó Nagyközség Önkormányzata tulajdonában lévő épületben a NAHATI Szociális Szövetkezet (Jóbarát Vendéglő) konyhája biztosítja. Településünkön a gyermekétkeztetés megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése azon követelményének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Biztosított az életkor-specifikus étrend.

Biztosított továbbá az, hogy az intézményekben az arra jogosultak igénybe vehetik az ingyenes, illetve kedvezményes étkeztetést.

A nemzeti köznevelési törvény módosításával kiterjesztették az ingyenes tankönyvellátást kapó diákok körét 2020 szeptemberétől. Eddig csak az 1-9. évfolyamon volt ingyenes, a döntés értelmében már minden, köznevelésben és szakképzésben tanuló minden diák ingyenesen jut hozzá a tankönyvcsomaghoz.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Pozitív diszkrimináció érvényesül a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat által szervezett szabadidős programok szervezése során, melyeken elsősorban hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek vesznek részt.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az Nktv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nktv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

Településünkön az SNI gyermekek többi gyermekkel való együttnevelésének, oktatásának feltételei adottak.

A Móra-Partner Nonprofit Közhasznú Kft. a 49311-4/2019/ SZOCSZOLG számú projekt keretében felmérést végzett a térségben élő, sajátos nevelési igényű és fogyatékos személyek helyzetét, a köznevelési és szociális rendszerben történő ellátásuk lefedettségét és társadalmi integrációjuk lehetőségeit vizsgáló kérdőívvel. Zsombó településen a szülőktől visszakapott kérdőívek alapján 2020-ban 11 fő gyermek van, aki sajátos nevelési igényű.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Az Ebtv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések

Jelenleg nem áll rendelkezésre adat, később kerül feltöltésre.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az általános iskolában különböző tantárgyakból felzárkóztató foglalkozásokat szerveznek hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Ezek eredményessége az átlagok javulásában is mutakozik.

A tanulók ellenőrzése, mérése és értékelése a Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programjában, valamint a Helyi tantervben leírtak szerint történik. Ezen felül további – a végzett munka színvonalára vonatkozó – méréseket is végeznek, kiszűrve ezzel a rászoruló diákok felzárkóztatását. Az iskolában Jakab Edit logopédus minden elsős kisdíákot felmér, a felsőbb évfolyamokon a pedagógusok által jelzett tanulók vizsgálatát végzi el. A mérések eredményei után komplex, egyénre szabott logopédiai fejlesztést végez. 2019. szeptembertől az 1. évfolyamban 8 tanuló vett részt a foglalkozásokon; év végére hárman tünetmentesek, négyen további fejlesztést igényelnek, egynél még automatizálják a tanult hangokat. Minden tanuló esetében azonban elengedhetetlen az utánkövetés. A 2020/2021-es tanév elején a 2. osztályosok közül megvizsgálta az előző évről további fejlesztésre szorulókat. Közülük 4 tanuló járt heti rendszerességgel márciusig, 5 tanuló pedig automatizálás és utánkövetés céljából kéthetente. Az utóbbiak most már tünetmentesek. A 3.-4. osztályból 1 tanuló járt beszédtechnikai fejlesztésre, 4 pedig automatizálásra, utánkövetésre. Ők már jövőre nem vesznek részt a foglalkozásokon.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	4	
Óvodai férőhelyek száma	140	
Óvodai csoportok száma	5	
Az óvoda nyitvatartási ideje	6,30 - 17,00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama	nyáron általában egybefüggő 4 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	11	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	11	0
Gyógyypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	6	0
Kisegítő személyzet	2	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A gyermekek számának növekedése miatt szükségessé vált a Nefelejcs Katolikus Óvoda csoportbővítése, amire 2020 szeptemberében került sor. Az óvodai férőhelyek bővítésével a nők számára is kedveznek, hiszen könnyebben tudnak visszatérni a munkavállaláshoz, a gyermek biztonságos elhelyezésével.

4.4.2. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai 2.

év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0
2011	0	0
2012	0	0
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0

4.4.3. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2014/2015	129	86	215		-
2015/2016	119	90	209		-
2016/2017	131	103	234		-
2017/2018	107	121	228		-
2018/2019	105	120	225		-
2019/2020	107	113	220		-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2014/2015	0	215	n.a.
2015/2016	0	209	n.a.
2016/2017	0	234	n.a.
2017/2018	0	228	n.a.
2018/2019	0	225	n.a.
2019/2020	0	220	n.a.

4.4.4. Általános iskolai osztályok száma (fő)

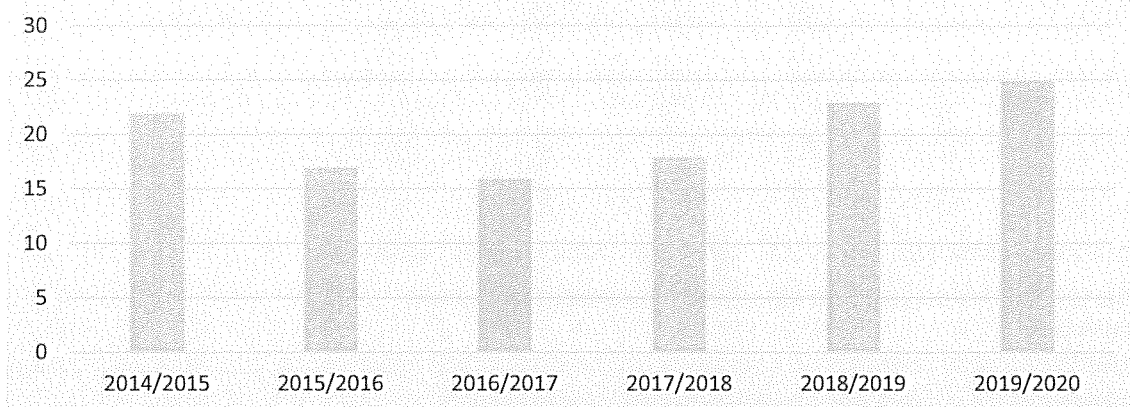

Forrás: TelR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2014/2015	22
2015/2016	17
2016/2017	16
2017/2018	18
2018/2019	23
2019/2020	25

4.4.5. A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban (fő)

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szervezzük meg. A Nefelejcs Katolikus Óvoda, illetve a Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola jogszabályi előírások betartása mellett, a feladatellátást biztosítja.

A *halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók* nyilvántartása a szülő által önkéntesen benyújtott nyilatkozat alapján történik.

A pedagógusok képzettsége és innovációs készsége kiemelkedő a kompetenciafejlesztés, egyéni differenciálás terén. A Humánerőforrás és a Társadalmi Megújulás Operatív Programok által szinte valamennyi pedagógus érintett volt, és részt vett esélyegyenlőséghez kapcsolódó módszertani képzésen. A pedagógusok továbbképzése részben önkormányzati, részben uniós forrásokból valósul meg.

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
Jellemzően a HHH tanulók közül kerülnek ki az évismétlők	A lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók mentorálása, részükre fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások
Nincsenek a Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálatnál olyan eszközök, amelyek a gyermekek szabadidős tevékenységét vagy	A szabadidő hasznos eltöltését, a tanulást segítő eszközök beszerzése

esetlegesen tanulásukat segítik (játékok, bútorok, számítástechnikai eszközök).	
---	--

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Magyarországon a nők gazdasági aktivitása kisebb, mint a Nyugat-Európai országokban. A nők gazdasági aktivitását nagy mértékben befolyásolja társadalmi szerepvállalásuk.

A nők gazdasági aktivitásának fontos befolyásoló tényezője a gyereknevelés. Míg a férfiak körében a gyereknevelés – lényegében függetlenül a gyerek korától – valamelyest növeli a munkavállalás valószínűségét, az iskoláskor alatti vagy kisiskolás korú gyereket nevelő nők aktivitása lényegesen alacsonyabb, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező gyerektelen vagy idősebb gyereket nevelő nőké, a gyereknevelés aktivitáscsökkentő hatása annál nagyobb, minél kisebb a gyerek. Befolyásolja a nők gazdasági aktivitását a gyermekek száma is, a három vagy több gyermek radikálisan csökkenti a nők gazdasági aktivitását. A gyerekeket egyedül nevelő nők inkább kívánnak munkát vállalni, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező, s ugyanannyi és ugyanolyan korú gyereket nevelő, de párkapcsolatban élő nőtársaik.

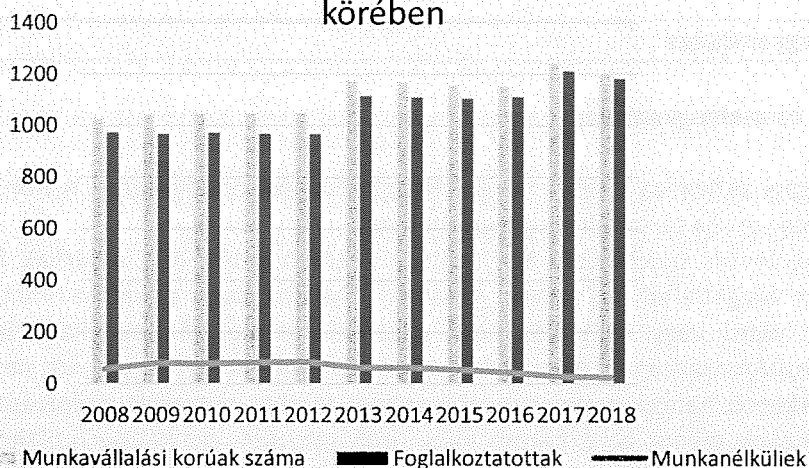
Markáns különbségek mutatkoznak a két nem között a munkavégzés keretei szerint. A nők között magasabb az alkalmazottak aránya, a férfiak viszont gyakrabban dolgoznak önfoglalkoztatóként (egyéni vállalkozók, társas vállalkozások dolgozó tulajdonosai).

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	1152	1030	1103	974	49	56
2009	1175	1046	1100	967	75	79
2010	1189	1050	1107	972	82	78
2011	1206	1051	1133	969	73	82
2012	1205	1051	1121	967	84	84
2013	1230	1177	1171	1116	59	61
2014	1240	1171	1180	1111	60	61
2015	1229	1159	1190	1105	39	54
2016	1220	1155	1182	1112	38	43
2017	1136	1243	1105	1212	31	27
2018	1269	1206	1237	1182	32	24

5.1.1. Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

Országos adatok szerint a foglalkoztatott nők aránya kevesebb, mint a férfiaké. Ennek egyik oka, hogy a gyermekvállalás miatt több nő van az inaktívak között (GYES, GYED, GYET). A munkanélküliségbe lépő nők egy része nem állásvesztő, hanem korábban inaktív volt.

Megállapítható az is, hogy a munkanélkülivé vált nők a férfiaknál kisebb eséllyel jutnak vissza a munkaerőpiacra, következésképpen az átlagosnál hosszabb időt töltenek munka nélkül, mint a férfiak.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A foglalkoztatást segítő képzési programokban való részvételről a Mórahalmi Járási Hivatal Munkaügyi Osztálya nem tudott adatot szolgáltatni, helyi adatbázis pedig nincsen.

Országos adatok szerint a foglalkoztatást segítő és képzési programok elősegítik a munkavállalás esélyét. Ugyanakkor a munkanélküli férfiak nagyobb eséllyel vesznek részt vállalkozás-támogatási programokba és vállnak vállalkozóvá. A bértámogatási programokba azonos eséllyel kerülnek be a nők és a férfiak.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkanélküli nők körében az alacsony iskolai végzettségűek aránya igen magas. Az iskolai végzettséget tekintve az általános iskolát végzettek kerülnek legtöbbször regisztrációra. Megállapítható, hogy minél magasabb az iskolai végzettség, annál nagyobb az esély az elhelyezkedésre.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség).

A nők esélyegyenlőségének sarkalatos kérdése „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének érvényesülése. A nők férfiakkal szembeni kereseti hátránya mögött sokféle tényező együttes hatása áll. A keresetek színvonalát meghatározhatja a gazdasági ág, gazdálkodási forma, a munkavállaló személyes jellemzői (életkora, iskolai végzettsége, foglalkozása). A női keresetek hátránya a versenyszférában nagyobb, mint a költségvetési szférában. A két szektor közötti eltérés oka, hogy a közszférában alkalmazott illetmény-előmeneteli rendszerek szűkebb teret adnak a nemek szerinti különbségtételnek, mint a piaci szféra szabad béralkuja.

A település egészére vonatkozóan hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem-, korcsoport-, beosztás-, szakma- vagy végzettség szerint évenként nyomon követhető, hátrányos megkülönböztetés nincs.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket.

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető – a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet, vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Településünkön a gyermekek napközbeni ellátása bölcsődében, óvodában és az általános iskolában biztosított.

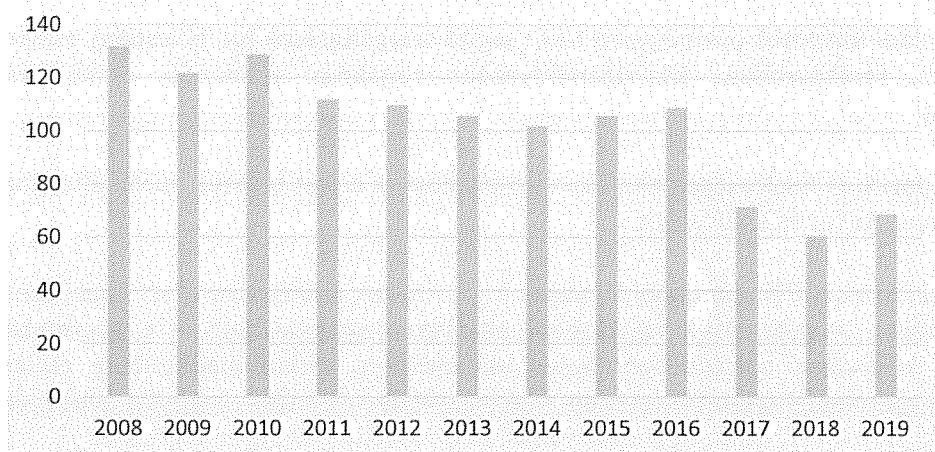
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

5.3.1 számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	2	263	132
2009	2	243	122
2010	2	258	129
2011	2	223	112
2012	2	220	110
2013	2	212	106
2014	2	204	102
2015	2	212	106
2016	2	217	109
2017	2	144	72
2018	2	123	61
2019	2	137	69

5.3.1. Átlagos gyermekszám védőnőnként (fő)

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

2016-ig stagnáló, évi kb. 100 gyermek ellátását kellett a védőnőknek megszervezni, azonban 2017-ben csaknem 66%-os visszaesés volt tapasztalható a gyermekszületés létszámában. Újra bizodalomra adhat okot, hogy a gyermekszületések növekednek, amivel a védőnők átlagos gondozotti létszáma is nő.

Védőnőink két körzetben látnak el védőnői feladatokat. A leendő édesanyák számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadása megkezdődik már várandós korban a szülésfelkészítő tanfolyam keretében, egyéni beszélgetések, látogatások alkalmával, kezdve a szüléstől, szoptatástól a tápláláson gyereknevelésen át. **Heti-kétheti rendszerességgel baba-mama klubot tartanak és anyatejes világnapi rendezvényt szerveznek, ahol felhívják az anyatejes táplálás fontosságára az édesanyák figyelmét.** Segítséget kapnak a szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében, szükség esetén az utánajárásban is.

A tanév tartalma alatt az óvodások szűrővizsgálatát is elvégzik és játékos egészségtanulmányokat tartanak. Családtervezéssel kapcsolatban a serdülő korban lévő gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor, több alkalommal is szerveznek ilyen jellegű oktatást.

A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból, vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre. **A külterületen élő családok látogatását a tanyagondnoki szolgálat segítségével oldják meg.**

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A rendőrséggel történt konzultáció alapján megállapítható, hogy településünkön nem jellemző a nőket érő, illetve a családon belüli erőszak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön nincsenek. A közeli nagyváros Szeged (20 km) ad otthont anyaoththonnak.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

5.6. 1. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közeletben

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2008		
2009	10	2
2010	10	2
2011	6	1
2012	6	1
2013	6	1
2014	6	1
2015	6	1
2016	6	1
2017	6	1
2018	6	1
2019	5	2

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A képviselőtestületet nagyrészt férfiak alkotják, a 2019-es képviselő-testületi választás alkalmával a női képviselők száma növekedett. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen mindkét nem képviselete. A nők részvételére a női nem reprezentálása és a közös érdek miatt van nagy szükség a politikában.

A települést férfi polgármester vezeti, de a település jegyzője is nő. A településen működő óvodát és bölcsődét női intézményvezető irányítja.

A várandós és kisgyermekes édesanyák visszatérése biztosított és támogatott az önkormányzati munkahelyeken. Munkaerőpiaci-helyzetükről azonban nem készült felmérés.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság.

A munkanélküliség ösztársadalmi probléma, melyet a Járási Hivatal Munkaügyi Osztálya, az Önkormányzat, szociális intézmények szoros együttműködésével létrehozott komplex programokkal lehet enyhíteni.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermeket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása

A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése.
--	---

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

„Önmagát becsüli meg minden nemzedék azért, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött.” (Sütő András)

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”).

Az időskorban jellemző megbetegedések – a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák – mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő.

Az **alábbi alapelvek** mentén tervezzük a helyi programot, az abban foglalt célokat és intézkedéseket:

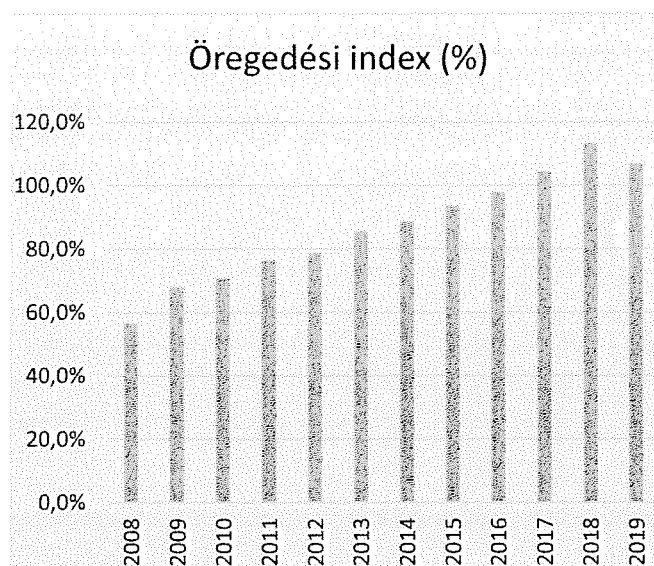
- Az emberek a korral mindinkább különböznek egymástól, nincs ún. egységes öregedési minta, de kimondható, hogy van egészséges öregedés.
- Az idős emberek azért betegek, mert megbetegedtek, és nem azért, mert idősök.
- Az idősödéssel mindinkább az "öt I"-vel lehet számolni orvoslásban, ápolásban, gondozásban egyaránt. Ezek: Immobilitás (mozgásképtelenség), Instabilitás (állásképtelenség vagy probléma), Intellektuális hanyatlás és az Iatrogénia (az egészségügyi ártalmak Inkontinencia (vizelet-, székletartási problémák)).
- Az idősebbeknél a már említett változások és jellemzőik miatt a velük való stratégiák speciálisak, körültekintő és gondos munkát igényelnek, személyre szabottan, a kapacitást figyelembe véve és mégis hatékonyan.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	401	707	56,7%
2008	407	596	68,3%
2009	410	576	71,2%
2010	431	563	76,6%
2011	438	555	78,9%
2012	457	533	85,7%
2013	472	531	88,9%
2014	485	517	93,8%
2015	508	518	98,1%
2016	528	505	104,6%

2017	528	465	113,5%
2018	525	490	107,1%
2019	570	478	119,2%

Öregedési index összehasonlítása

Év	Országos átlag (%)	Dél-alföldi Régió (%)	Zsombó (%)
2008	107,6	116,3	68,3
2009	109,9	119,7	71,2
2010	112,6	123,9	76,6
2011	114,7	127,2	78,9
2012	116,4	128,4	85,7
2013	118,9	131,9	88,9
2014	121,5	135,4	93,8
2015	123,6	138,8	98,1
2016	126,1	142,3	104,6
2017	128,5	145,8	113,5

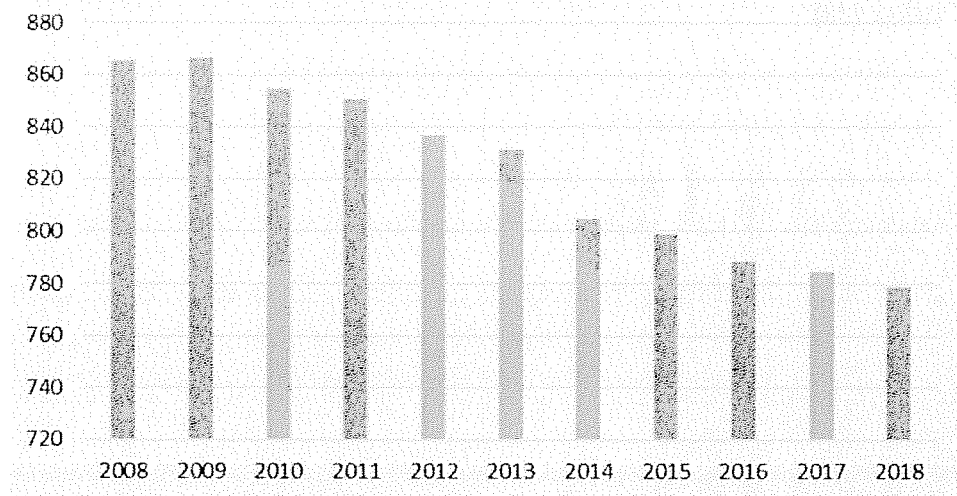
Forrás: KSH

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	379	487	866
2009	384	483	867
2010	379	476	855
2011	383	468	851
2012	378	459	837
2013	379	453	832
2014	361	444	805
2015	357	442	799
2016	351	438	789

2017	347	438	785
2018	344	435	779

6.1.1. Nyugdíjban részesülők száma

A településen a 65 év feletti aránya igen magas. Az idősök zömének a nyugdíja alacsony, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj
2. a rehabilitációs járadék

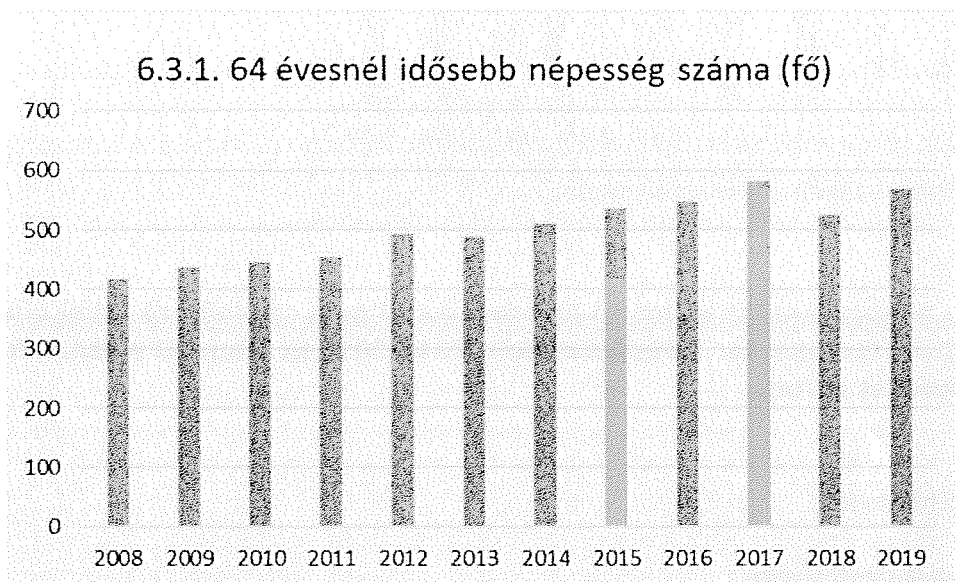
A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	418	0	0%
2009	437	0	0%
2010	445	0	0%
2011	455	0	0%
2012	493	0	0%

2013	490	0	0%
2014	510	0	0%
2015	536	0	0%
2016	548	0	0%
2017	581	0	0%
2018	525	0	0%
2019	570	0	0%

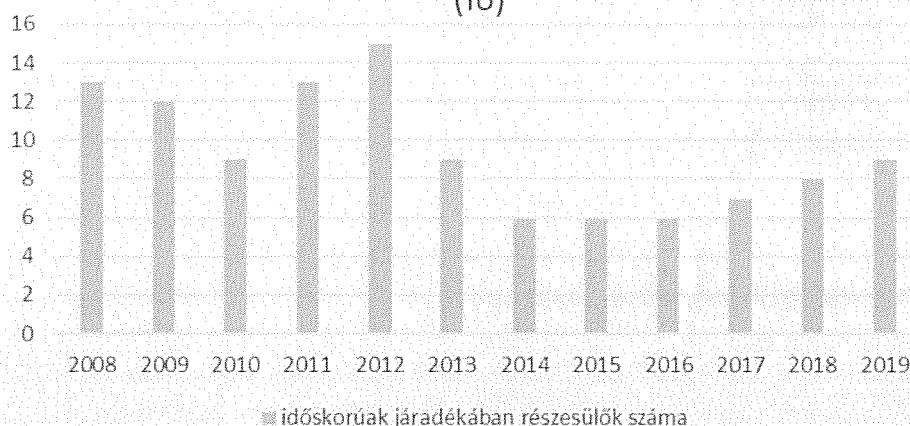

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	13
2009	12
2010	9
2011	13
2012	15
2013	9
2014	6
2015	6
2016	6
2017	7
2018	8
2019	9

6.3.2. Időskorúak járadékában részesülők száma
(fő)

Forrás: TeIR

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Településünkön 2014-2016-ig stagnált a számuk, de 2017-től lassú növekedést mutat.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Még nincs adat

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Még nincs adat

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. **A statisztikákból megállapítható, hogy a munkaadók a fiatalabb munkaerőt preferálják, ezért magas az 55 év felettiek tartós munkanélkülisége.**

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idősek egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése az egészségügyi ellátórendszeren belül biztosított. A településen a szociális ellátórendszer biztosítja az idősek számára az egészségügyi- és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket, az alábbi, időseket is érintő szociális feladatokat:

- Étkeztetés (alapellátás)
- Házi segítségnyújtás (alapellátás)
- Családsegítés (alapellátás)

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. Házi segítségnyújtás keretében főként idős emberekről, fogyatékos személyekről, valamint azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről gondoskodnak, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához.

A házi segítségnyújtás keretében biztosítják:

- az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Az *étkeztetés* keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani és

- nyugdíjasok, nyugdíjszerű ellátásban, időskorúak járadékában, fogyatékosági támogatásban részesülők, vagy
- egészségkárosodottak rendszeres szociális segélyében részesülnek, vagy
- azok a személyek, akiknek az étkeztetését egészségi állapotuk indokolja.

Kiemelt figyelmet szeretnénk fordítani az újonnan nyugdíjassá válók rétegére, akik ezt a változást nehezen élik meg. Szeretnénk hasznosságtudatukat továbbra is fenntartani, számítanánk önkéntes munkájukra.

Az idősek célcsoportjánál cél az élhetőbb élet lehetőségének biztosítása. Szépen, emberi méltósággal megöregedni, hogy érezzék, abban a faluban, ahol éltek és dolgoztak, idős korban is megbecsült tagjai a közösségnek, így a társadalmi kirekesztődés csökkenne.

Ez megvalósul a szolgáltatások egymásra épülésével, a nyugdíjasok számára szervezett programok bővítésével. Ehhez szorosan kapcsolódik a szociális alapszolgáltatásoknak helyt adó új épület felépítése, mely reményeink szerint a jövőben közösségi teret biztosít a különböző programokhoz, rendezvényekhez.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a településen a József Attila Községi Ház és Könyvtár biztosítja.

Az Intézmény tevékenységének fontos szegmense az időskorúak számára a közművelődési szolgáltatások nyújtása, melyekkel igyekeznek bevonni e korcsoportot aktívan az intézmény tevékenységébe, különböző programokba.

c) idősek informatikai jártassága

Nincs adat, **de az idősebb korosztályból egyre többen mutatnak érdeklődést az internet világa iránt, barátságokat szerezhetnek, régi ismerősökkel vehetik fel a kapcsolatokat, illetve néhányan már volt munkahelyükön is dolgoztak számítógéppel. A digitális tudás hozzájárul az idősebb korosztály életminőségének javításához és szellemi frissességük megőrzéséhez is.**

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Közös kirándulások, színházlátogatások, szórakoztató rendezvények helyben biztosítottak. **Minden év december első hétvégéjén hagyományosan a Szivárvány Zsombói Nagycsaládos Egyesület az önkormányzattal közösen rendezi meg az idősek karácsonyát, ahol a 60 év feletti időseket vendégelik meg egy ünnepi vacsorára, közben pedig a falu aprajánagyja műsorral szórakoztatja, köszönti őket. A helyben működő egyesületek, így a**

Bokréta Dalkör, a Szivárvány Zsombói Nagycsaládosok Egyesülete és a Nyugdíjas Klub üde színfoltja a településnek és a nyugdíjasok szociális életének. Lehetőségeikhez mértén kirándulásokat szerveznek, a környékbeli települések falunapjainak rendszeres fellépői, és Zsombó testvértelepüléseivel is rendszeresen szerveznek közös programokat, erősítve ezzel a már meglévő barátságokat és kulturális kapcsolatokat.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nagy a veszélye a településen az idők elszigetelődésének, magas az egyedül élők aránya, mely megerősíti az elszigetelődés tényét	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése.
Generációk közötti kommunikáció nehézsége	Generációs- és családi programok szervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember van Magyarországon, a népesség 5,7 százaléka. A népesség fogyatékosstípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 43,6 %, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 %. A fogyatékos népességen belül továbbra is a mozgássérültek a legnépesebb csoport. Jelentősen emelkedett az egyéb, pontosan meg nem határozott fogyatékosban szenvedők aránya.

Fogyatékos személy: aki érzékszervi – így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékosstípusú személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális, vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma tavasszal intézkedési tervet adott ki az új koronavírus-járvány időszakában az otthonukban élő fogyatékos személyek és családjaik támogatására vonatkozóan. Önkormányzatunk is felmérte a fogyatékkal élők számát, ami Zsombón a vizsgált időszakban (2020. március) 14 fő volt, nemenként megoszlásban 9 nő és 5 férfi.

Fogyatékkal élők száma (fő)

Fogyatékosstípusa	létszám
mozgásában korlátozott	6
értelmileg akadályozott	5
látásában korlátozott	1
hallásában akadályozott	1
értelmi és mozgásban akadályozott	1

Forrás: Önkormányzati adat

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Településünkön kevés a foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők számára, azonban a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés megoldott. Nem minden intézményben biztosítottak különleges eszközök és feltételek. Jelenleg nincs a településen csak fogyatékkal élőket vagy megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató munkáltató.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási-, egészségügyi-, foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális- és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási- és munkalehetőségek, a kulturális- és társadalmi élet, valamint a sport- és a szórakozás területén is.

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük.

Tapasztalataink szerint a fogyatékkal élőknek elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató esetleges előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékosok körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2011. évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni, mely 9%.

A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékosok esetén még jelentősebb.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen nincs ilyenről tudomásunk.

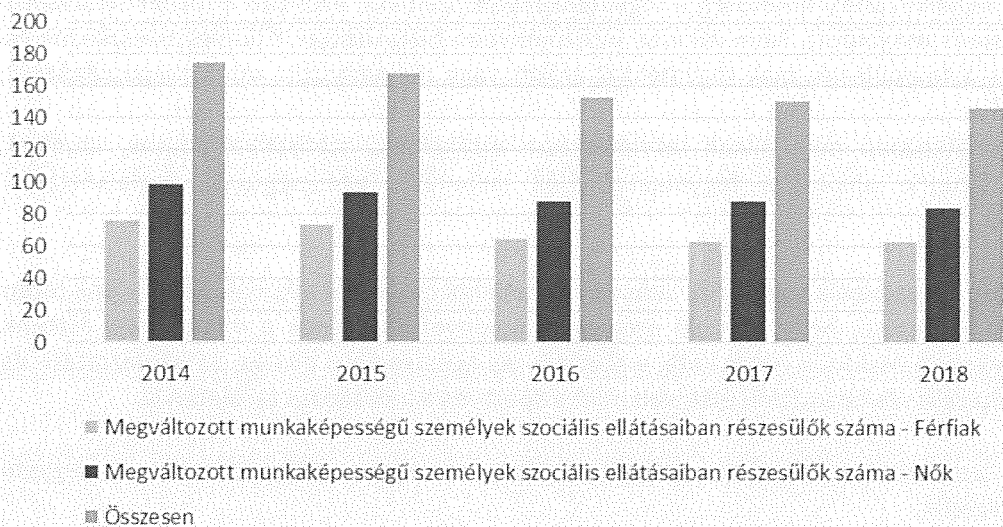
c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Településünkön a korábban már részletezett házi segítségnyújtást- és étkeztetést, mint szociális alapszolgáltatásokat a fogyatékkal élők is igénybe vehetik.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2014	76	99	175
2015	74	94	168
2016	65	88	153
2017	63	88	151
2018	63	84	147

7.1.1. Szociális ellátásban részesülők száma nemenkénti felosztásban

Forrás: TeIR

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	0	0	0
2019	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak az alanyi jogon közgyógyellátásban részesülők-, az időskorúak járadékában-, súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatásában-, súlyos fogyatékos hozzátartozó ápolása címén részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programok fizikai- és infokommunikációt illetően akadálymentesített helyszínen érhetőek el.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az akadálymentes intézmények száma, minden területen a jogszabályi előírásnak megfelel. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásaként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonát képező középületek akadálymentesek. Akadálymentes épületek: Egészség ház, Bölcsőde, Óvoda, Iskola, Községi Ház és a Szociális Szolgáltató épülete. Rövidtávú célként szerepel a Zsombói Polgármesteri Hivatal épületének teljeskörű akadálymentesítése.

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapk	I	I	I	I	N	N	N	N	
	középk									
	felsőpk									
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás									
	járóbeteg szakellátás									
	alapellátás	N	I	I	I	N	I	I	N	
kulturális, művelődési intézmények		N	I	I	I	N	I	I	N	
önkormányzati, közigazgatási intézmény		N	N	N	I	N	I	I	N	
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség		N	N	N	N	N	N	N	N	
szociális ellátást nyújtó intézmények		N	I	I	I	N	I	I	N	

Forrás: helyi adatgyűjtés

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A fogyatékos személy számára jogszabályban meghatározottak szerint – figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit – biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Mint ahogyan az előző pontban kifejtésre került a középületek akadálymentesítése már megoldott, de az infokommunikációs akadálymentesítés még alig megoldott pl. a polgármesteri hivatal esetében is.

A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit.

Településünkön tovább kell lépni a kommunikációs akadálymentesítés megvalósítása terén, valamennyi fogyatékossgal rendelkező személy számára biztosítva a tájékozódás lehetőségét:

- A gyengénlátók, színtévesztők számára érzékelhető nagyságban, formában, színben kell elkészíteni a tájékoztatást szolgáló látványelemeket.
- A vakok számára hanggal, tapintható, letapogatható, megfogható elemekkel kell kiépíteni az információs elemeket.
- A hallássérültek számára a hangos információkat szöveggel, képekkel, fénnel kell kiegészíteni.

A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez – a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betarttatása nehéz feladat a hatóságok előtt. Azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan, de eleget fognak tudni tenni e kötelezettségüknek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek – beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is – alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára – a külön jogszabály szerint – megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Akadálymentes parkolóhely településünkön több parkolóban van kijelölve, így az egészségház előtt, a közösségi ház előtt, a szociális szolgáltató előtt, a bölcsőde előtt is, de hamarosan kiépítésre kerül a sportpályánál, továbbá a piac előtti várakozóhelyen is.

Különös figyelmet szükséges fordítani arra, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános alapelvként jelenjen meg – és ezáltal minden vonatkozásban érvényesüljön – az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszer.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési)

Nincs ilyen lehetőség a településen.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az önkormányzat támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni

7.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A középületek nem- vagy nem teljesen infokommunikációs akadálymentesek (polgármesteri hivatal)	Pályázati figyelés, pályázat benyújtása – annak keretében akadálymentesítés megoldása
A közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése nem megoldott a településen	Pályázati figyelés, pályázat benyújtása – annak keretében akadálymentesítés megoldása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkön a civil szervezetek **23** bejegyzett civil szervezet működik) aktív tevékenységet folytatnak, a helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain.

Civil szervezetek a településen:

Civil szervezet megnevezése	Cél szerinti besorolás	Részletes tevékenységi terület-, cél leírása
Big's Motor Sport Club	sporttevékenység	A salakmotor sport népszerűsítése, szakmai színvonalának emelése, utánpótlásnevelés, salakmotor élsport kinevelése.
Bokréta Egyesület Dalkör	kulturális örökség megőrzése	A nép és egyéb dalkincs megőrzése, dalkör szervezése, ezen keresztül kulturális tevékenység folytatása, népi kulturális örökség megóvása, ezzel kapcsolatos ismeretek valamennyi generációhoz eljuttatása, a dal társadalmi fontosságának képviselete.
Csemete Nagycsaládosok Egyesülete Zombó	szociális tevékenység	Az élet és az anyaság tiszteletére nevelés, a házasságért és a jövő generációjáért érzett felelősség erősítése, a nagycsaládosok saját érdekeinek képviselete és szolgálata, értékeik elismertetése.
Egészséges Alapítvány Zombóért	egészségügyi tevékenység	Zombó község lakossága egészséges életvitelének, életmódjának elősegítése és a betegségek korai felismerésének elősegítése.
"Élő Kövek" Közhasznú	oktatási tevékenység	A Zombói Római Katolikus Egyházközségért, a

Alapítvány a Zsombói Kisboldogasszony Plébániáért		helyi hitéletért tenni akarók szervezése, összefogása, a hitélet méltó környezetben való gyakorlásához szükséges anyagi és természetbeni erőforrások előteremtése
Equitania Lovas Club	sporttevékenység	A lovasok, lóartók, a ló- és lovassport iránt szimpátiát érzők összefogása, a lovaskultúra felélesztése.
Fiatalkor a Falu Lapjáért Egyesület	kulturális tevékenység	
Ichiro Kyokushin Sportegyesület	sporttevékenység	Az Egyesület 1994. óta van jelen Zsombón. Tevékenysége a Kyokushin karate oktatása, gyakorlása. Tagjai szabadidő- illetve versenysportolók az utánpótlástól a felnőtt korosztályig.
LÉT kulturális és Sportegyesület	sporttevékenység	A sportegyesület a rendszeres sportolás, versenyzés, testedzés, az ilyen irányú igények felkeltése, tagjainak nevelése, a társadalmi öntevékenység és a közösségi élet kibontakoztatása céljából létrehozott társadalmi szervezet. A sportegyesület nemre, nemzetiségre, korra, világnézetre, vallási hovatartozásra tekintet nélkül tömöríti tagjait és számukra lehetőségei keretei között egyesületi életet és sportolási alkalmat terem
MANDALA Humán Kutató, Fejlesztő, Mentálhigiénés és Szabadidő-Szervező Egyesület	egészségügyi tevékenység	Különböző humán korcsoportok vizsgálata, fejlesztése, valamint mentálhigiénés és pszichés egészségük megőrzése a megfelelő szabadidős tevékenység bevonásával.
MAGYAR CSELEKVŐ PÁRT	politikai tevékenység	Az egyéni politikai jogok, szabadságjogok, szociális jogok biztosítása.
Meteora Mászócsapat	sporttevékenység	A hegymászás, a sziklamászás és a falmászás sportág népszerűsítése, versenyek, rendezvények szervezése.
Minden-kor SNI-s Személyek Fejlesztését Támogató és Szabadidő-Szervező Egyesület	oktatási tevékenység	A sajátos nevelési igényű személyek fejlesztése, jólétük támogatása, valamint családtagjaik, rokonaik szabadidős tevékenységének lebonyolítása.
Őszezék és Környéke Földtulajdonosok Vadászegyesülete	egyéb	Tagjai részére kulturált vadászati lehetőség biztosítása, vadgazdálkodási és természetvédelmi feladatok ellátása.
Összefogás Zsombóért Közhasznú Egyesület	egyéb	Zsombó község szellemi és anyagi javainak gyarapítása, lakosai életkörülményeinek javítása, településfejlesztési programok támogatása.
"Szivárvány" Zsombói Nagycsaládosok Egyesülete	szociális tevékenység	Az élet és az anyaság tisztelésére nevelés, a házasságért és a jövő generációjáért érzett

		felelősség erősítése, a nagycsaládosok saját érdekeinek képviselete és szolgálata, értékeik elismertetése.
Wesselényi Tanyai Népfőiskola és Tájjvédelmi Egyesület	oktatási tevékenység	
Zsombó Sport Egyesület	sporttevékenység	Zsombón és vonzáskörzetében élőknek sportolási, testedzési lehetőségek biztosítása.
Zsombóért Egyesület	egyéb	Zsombó község értékeinek, hagyományainak megőrzése, gyarapítása, kulturális, sport és egyéb programok, rendezvények szervezése, támogatása, megrendezése.
Zsombói Diákokért Alapítvány	egyéb	Az alapítvány célja a zsombói iskola anyagi támogatása.
Zsombói Művészetbarátok Egyesülete	egyéb	Összefogni a művészetek iránt érdeklődő zsombóiakat, amatőr és profi előadóknak, alkotóknak fellépési lehetőséget biztosítani.
Zsombói Polgárőr Egyesület	egyéb	Zsombó település közrendje, közbiztonsága fenntartásának segítése, a személyi és közösségi tulajdon védelme.
Zsombói Szépkorúak Egyesülete	kulturális tevékenység	Társasági élet folyamatos biztosítása az egyesület tagjai vagy bármely érdeklődő számára, megőrizni a népi és helyi kulturális hagyományokat.

A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Tevékenységükkel beintegrálják a különböző célcsoportokat a hétköznapi életbe, segítik mindennapjaikban.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Zsombón nem működik kisebbségi- és nemzetiségi önkormányzat.

A településen működő Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, valamint a Nefelejcs Katolikus Óvoda fenntartója a Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság (6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2.), mely közoktatási szerződés alapján látja el az alapfokú oktatást és nevelést.

Az önkormányzat a településen működő civil szervezetek egy részét költségvetéséből anyagilag is támogatja, ezen kívül programjaik megvalósításához termék- és eszközök díjmentes átadásával járul hozzá.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Zsombó nagyközség tagja a Szeged Kistérség Többcélú Társulásának, a Tisza-Maros Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulásnak, a Homokháti Önkormányzatok Kistérség-fejlesztési Társulásának, a Dél-alföldi Társulás Hulladékgazdálkodási Társulásának, valamint a Forrás-4 Szennyvízközmű Önkormányzati Társulásnak.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nem releváns

g) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Civil szervezeteink közül az alábbiak működnek aktívan olyan jellegű tevékenységben, melyek az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetét hivatottak segíteni:

Civil szervezet megnevezése	Cél szerinti besorolás	Részletes tevékenységi terület-, cél leírása
Csemete Nagycsaládosok	szociális tevékenység	Az élet és az anyaság tiszteletére nevelés, a

Egyesülete Zsombó		házasságért és a jövő generációjáért érzett felelősség erősítése, a nagycsaládosok saját érdekeinek képviselete és szolgálata, értékeik elismertetése.
Egészséges Zsombóért Alapítvány	egészségügyi tevékenység	Zsombó község lakossága egészséges életvitelének, életmódjának elősegítése és a betegségek korai felismerésének elősegítése.
"Élő Kövek" Közhasznú Alapítvány a Zsombói Kisboldogasszony Plébániáért	oktatási tevékenység	A Zsombói Római Katolikus Egyházközségért, a helyi hitéletért tenni akarók szervezése, összefogása, a hitélet méltó környezetben való gyakorlásához szükséges anyagi és természetbeni erőforrások előteremtése
MANDALA Humán Kutató, Fejlesztő, Mentálhigiénés és szabadidő szervező Egyesület	egészségügyi tevékenység	Különböző humán korcsoportok vizsgálata, fejlesztése, valamint mentálhigiénés és pszichés egészségük megőrzése a megfelelő szabadidős tevékenység bevonásával.
Meteora Mászócsapat	sporttevékenység	A hegymászás, a sziklamászás és a falmászás sportág népszerűsítése, versenyek, rendezvények szervezése.
Minden-kor SNI-s Személyek Fejlesztését Támogató és Szabadidő-Szervező Egyesület	oktatási tevékenység	A sajátos nevelési igényű személyek fejlesztése, jólétük támogatása, valamint családtagjaik, rokonaik szabadidős tevékenységének lebonyolítása.
LÉT Kulturális és Sportegyesület	sporttevékenység	A sportegyesület a rendszeres sportolás, versenyzés, testedzés, az ilyen irányú igények felkeltése, tagjainak nevelése, a társadalmi öntevékenység és a közösségi élet kibontakoztatása céljából létrehozott társadalmi szervezet. A sportegyesület nemre, nemzetiségre, korra, világnézetre, vallási hovatartozásra tekintet nélkül tömöríti tagjait és számukra lehetőségei keretei között egyesületi életet és sportolási alkalmat terem
Összefogás Zsombóért Közhasznú Egyesület	egyéb	Zsombó község szellemi és anyagi javainak gyarapítása, lakosai életkörülményeinek javítása, településfejlesztési programok támogatása.
"Szivárvány" Zsombói Nagycsaládosok Egyesülete	szociális tevékenység	Az élet és az anyaság tiszteletére nevelés, a házasságért és a jövő generációjáért érzett felelősség erősítése, a nagycsaládosok saját érdekeinek képviselete és szolgálata, értékeik elismertetése.
Zsombói Diákokért Alapítvány	egyéb	Az alapítvány célja a zsombói iskola anyagi támogatása.
Zsombói Polgárőr Egyesület	egyéb	Zsombó település közrendje, közbiztonsága fenntartásának segítése, a személyi és közösségi tulajdon védelme.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők főként a foglalkoztatás terén tudnak bekapcsolódni az esélyegyenlőségi feladatokba.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az esélyegyenlőségi program előkészítésének folyamatában nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére.

A dokumentum készítéséhez szükséges adatok, információk gyűjtését a jegyző végezte. E tevékenységbe bekapcsolódtak Zombó Nagyközség Önkormányzata Polgármesteri Hivatalának munkatársai, az egészségügyi alapszolgáltatásban résztvevők, a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmények, a közművelődést szervező intézmény, köznevelési intézmények.

Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online, illetve telefonos kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd az elkészült dokumentum-tervezet véleményezésére koncentrált.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Az a) pont szerinti szervezetek részére az esélyegyenlőségi program tervezete megküldésre került, írásban megtehették észrevételeiket.

Az esélyegyenlőségi program tervezete társadalmi vitára bocsátása a hirdető táblán való kifüggesztéssel biztosított volt.

Zombó Nagyközség Önkormányzatának Esélyegyenlőségi Programja a Zombó Nagyközség Önkormányzatának Polgármesteri Hivatalában ügyfélfogadási időben, továbbá a József Attila Községi Házban könyvtári nyitvatartási időben bármikor a lakosok rendelkezésére áll, valamint az önkormányzat honlapján közzétételre kerül, így a település teljes lakosságának hozzáférése biztosítottá válik a tervezett esélyegyenlőségi folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1)A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk kis mértékben csökken.	1) Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
	2)A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	2)Szociális-, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
Gyermekek	1) A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	1) A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
	2)Jellemzően a HH és a HHH tanulók közül kerülnek ki az évismétlődők.	2)A lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók mentorálása, részükre fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások.
	3)Kevés számban vannak a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál olyan eszközök, amelyek a gyermekek szabadidős tevékenységét vagy esetlegesen tanulásukat segítik (szabadidős-, fejlesztő- játékok).	3)A szabadidő hasznos eltöltését, a tanulást segítő eszközök beszerzése.
Idősek	1)Nagy a veszélye a településen az idősek elszigetelődésének, magas az egyedül élők aránya, mely erősíti a magányt és az izoláltság tényét.	1) Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése.
	2) Generációk közötti kommunikáció nehézsége	2) Generációs- és családi programok szervezése.
Nők	1)A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	1) Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások köréről széles körű tájékoztatás
	2)A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	2)Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése.
Fogyatékkal élők	1) A középületek nem teljesen akadálymentesek.	1) Pályázati figyelés, pályázat benyújtása – annak keretében akadálymentesítés megoldása.
	2) A közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése nem megoldott a településen.	2) Pályázati figyelés, pályázat benyújtása – annak keretében akadálymentesítés megoldása.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1) Bevonás a közfoglalkoztatásba 2) Személyiségfejlesztő csoportok	1) Önkormányzat 2) Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat
Gyermekek	1) Segítség a segítőknak 2) Felzárkóztató foglalkozások 3) Szabadidős eszközök beszerzése	1) Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 2) Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 3) Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Idősek	1) „Őszike” program 2) „Família” program	1) József Attila Községi Ház és Könyvtár, Szivárvány Zsombói Nagycsaládosok Egyesülete 2) DOMINO Közhasznú Alapítvány , Szivárvány Zsombói Nagycsaládosok Egyesülete, József Attila Községi Ház és Könyvtár
Nők	1) Tájékoztató fórumok 2) „Szigetmentes” programok	1) Önkormányzat 2) DOMINO Közhasznú Alapítvány , József Attila Községi Ház és Könyvtár
Fogyatékkal élők	1) Fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés – óvoda, iskola, önkormányzat épülete 2) Közterületek akadálymentesítése (játszótér, park, járda)	1) Pályázati figyelés, pályázat benyújtása – annak keretében akadálymentesítés megvalósítása – Önkormányzat, óvoda, iskola 2) Pályázati figyelés, pályázat benyújtása – annak keretében akadálymentesítés megvalósítása - önkormányzat

Jövőképünk

Fontos számunkra, hogy a **mélyszegénységben** élők magasabb foglalkoztatásának elérése csökkentse az élethelyzetükből adódó hátrányokat, továbbá, hogy a szerény körülmények között élő családok gyermeki számára is biztosított legyen a szakemberek által koordinált felzárkóztatási, fejlesztési programokhoz való hozzáférés. A szociális juttatásokhoz való hozzáférés biztosított.

Kiemelt területként kezeljük a hátrányos helyzetű **gyermekkel** és családjukkal foglalkozó szakemberek felkészültségét, a jogszabály-változásokat követő naprakészségét, munkájuk során jól használható kompetenciák fejlesztését. Támogatjuk a lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók mentorálását, részükre fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások szervezését, a gyermekek szabadidős tevékenységét és foglalkozásait segítő játékok és készségfejlesztő eszközök beszerzésére irányuló terveket.

Folyamatosan odafigyelünk településünk **idős** lakosai által képviselt értékekre, elszigetelődésük kivédésére, szabadidős közösségi programokba való bevonásukra, generációs rendezvényeken való aktív részvételük feltételeinek megteremtésére.

Elengedhetetlennek tarjuk a gyermekét egyedül nevelő szülőket, vagy több gyermeket nevelő család esetében az érintettek körének széleskörű tájékoztatását, továbbá a gyermekük mellett egyedüli szülőként helytálló **nők** szabadidős közösségi programokba való bevonását.

Különös figyelmet fordítunk a **fogyatékkal élők** érdekében az esélyegyenlőségi feltételek – fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés – biztosítására.

Intézkedés címe:	Bevonás a közfoglalkoztatásba
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk csökken, de még mindig magas – a nyilvántartott álláskeresők száma 2012-től 2017-ig 168 főről 58 főre csökkent, a pályakezdő álláskeresők száma 35 főről 6 főre csökkent
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása Rövid: célcsoport elérése Közép: álláskeresők bevonása a közfoglalkoztatásba – átmeneti egzisztenciális problémáik csökkentése Hosszú: tartós munkanélküliek számának csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. szükséglet- és igényfelmérés 2. erőforrások- és lehetőségek felmérése 3. kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal – közfoglalkoztatás, képzés 4. munkaerő-piaci integráció elősegítése
Résztvevők és felelős	Zsombó Nagyközség Önkormányzata
Partnerek	Mórahalmi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	1) Szükséglet- és igényfelmérés: 2019.03.31 2) Erőforrások- és lehetőségek felmérése: 2019.03.31 3) Kapcsolatfelvétel a Mórahalmi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával (közfoglalkoztatás, képzés) 2019.12.31 4) Munkaerő-piaci integráció elősegítése: 2020.03.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: célcsoport elérése legalább 50 %-ban Közép: Munka- és/vagy képzési szerződés Hosszú: foglalkoztatás fenntartása 3 fő részére legalább 3 hónapig
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi-erőforrás hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás a szervezéshez, koordináláshoz (önkormányzat) Anyagi fedezet (1.500.000,- Ft)

Intézkedés címe:	Személyiségfejlesztő csoportok általános- és középiskolások számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése – pályakezdő álláskereső száma 2012-től 2016-ig 35 főről 6 főre csökkent – hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Szociális- és gyermekjóléti szolgáltatások bővítése – felzárkóztató- és fejlesztő programok szervezése 1) Rövid: Fejlesztési-, felzárkóztatói programok tervezése, igényfelmérés 2) Közép: Fejlesztési-, felzárkóztatói programok szervezése – pályázatok keresése a megvalósításhoz 3) Fejlesztési-, felzárkóztatói programok megvalósítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Fejlesztési-, felzárkóztatói programok tervezése, igényfelmérés 2. Fejlesztési-, felzárkóztatói programok szervezése – pályázatok keresése megvalósításhoz 3. Fejlesztési-, felzárkóztatói programok megvalósítása
Résztvevők és felelős	Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat
Partnerek	Zsombó Nagyközség Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	1) Fejlesztési-, felzárkóztatói programok tervezése, igényfelmérés – 2019.03.31. 2) Fejlesztési-, felzárkóztatói programok szervezése – pályázatok keresése a megvalósításhoz – 2019.06.30. 3) Fejlesztési-, felzárkóztatói programok megvalósítása – 2019.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: kérdőíves felmérés motivációkról, szükségletekről, tematika kidolgozása Közép: Fejlesztési- és felzárkóztatói tematika Hosszú: foglalkozásokról beszámoló, jelenléti ívek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Humán erőforrás kapacitásának hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás – foglalkozásvezetők

Intézkedés címe:	Segítség a segítőknél
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi-, család széteséséből-, a nevelés-, gondozás, törődés és szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett, emellett folyamatosan emelkedik a hátrányos helyzetű- és az SNI gyermekek száma az iskolában.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében. Rövid: továbbképzési lehetőségek keresése Közép: továbbképzéseken való részvétel Hosszú: a tanultak integrálása a gyermekekkel való foglalkozás során
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Továbbképzési lehetőségek keresése 2. Továbbképzéseken való részvétel 3. A tanult ismeretek integrálása a gyermekekkel való munka során
Részrtvevők és felelős	Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat munkatársai
Partnerek	Továbbképző Intézetek
Határidő(k) pontokba szedve	1) Továbbképzési lehetőségek keresése – 2019.03.31 2) Továbbképzéseken való részvétel – 2019.06.30 3) A tanult ismeretek integrálása a gyermekekkel való munka során – 2019.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: jelentkezési lap továbbképzésre Közép: továbbképzésen való részvételt igazoló oklevél, tanúsítvány Hosszú: munka eredményességét és hatékonyságát igazoló fejlődés a gyermekek esetében
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem indul megfelelő képzés adott területen Pénzügyi-erőforrás hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás – 1 fő Pénzügyi erőforrás: 70.000,- Ft

Intézkedés címe:	Felzárkóztató foglalkozások
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Jellemzően a HH és a HHH tanulók közül kerülnek ki az évismétlők
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók mentorálása, részükre fejlesztő-, felzárkóztató foglalkozások szervezése és megvalósítása. Rövid: szükségletfelmérés osztályfőnökök és Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság koordinálásával Közép: fejlesztő feladatlapok kidolgozása Hosszú: fejlesztő- és felzárkóztató foglalkozások szervezése és megvalósítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. szükségletfelmérés az osztályfőnökök közreműködésével 2. kapcsolatfelvétel a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottsággal 3. A Bizottság bevonása a felmérésbe 4. fejlesztő feladatlapok kidolgozása 5. fejlesztő- és felzárkóztató foglalkozások szervezése és megvalósítása 6. értékelés
Résztevők és felelős	Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Partnerek	Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság, gyógypedagógus
Határidő(k) pontokba szedve	1) szükségletfelmérés az osztályfőnökök közreműködésével – 2018.12.31. 2. kapcsolatfelvétel a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottsággal – 2019.03.31. 3. A Bizottság bevonása a felmérésbe – 2019.06.30. 4. fejlesztő feladatlapok kidolgozása – 2019.06.30. 5. fejlesztő- és felzárkóztató foglalkozások szervezése és megvalósítása – 2019.09.30. 6. értékelés – 2019.10.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: szükségletfelmérés – tesztlapok, Bizottság véleménye Közép: fejlesztő feladatlapok Hosszú: értékelés dokumentumai
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Humán erőforrás kapacitásának hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás-igény

Intézkedés címe:	Szabadidős eszközök beszerzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Csekély számban vannak a Családsegítő- és Gyermejjóléti Szolgálatnál olyan eszközök, melyek a gyermekek szabadidős tevékenységét vagy esetlegesen tanulásukat segítik (szabadidős-, társas- és fejlesztő játékok)
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A szabadidő hasznos eltöltését, a tanulást segítő eszközök beszerzése Rövid: igényfelmérés, pályázat keresése Közép: pályázat megírása Hosszú: pályázat megnyerése esetén az eszközök beszerzése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. igényfelmérés, pályázat keresése 2. pályázat megírása 3. pályázat megnyerése esetén az eszközök beszerzése
Résztvevők és felelős	Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat
Partnerek	Zsombó Nagyközség Önkormányzata, pályázatíró, menedzsment
Határidő(k) pontokba szedve	1) igényfelmérés, pályázat keresése – 2018.12.31. 2) pályázat megírása – 2019.03.31. 3) pályázat megnyerése esetén az eszközök beszerzése – 2019.08.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- igényfelmérő lap - pályázati dokumentáció - vásárolt eszközök Rövid: igényfelmérés, pályázat keresése – igényfelmérő lapok Közép: pályázat megírása – pályázati dokumentáció Hosszú: pályázat megnyerése esetén az eszközök beszerzése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi erőforrás hiánya – pályázat nemléte vagy sikertelensége esetén
Szükséges erőforrások	Pénzügyi erőforrás – 1.000.000,- Ft

Intézkedés címe:	„Őszike” program
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nagy a veszélye a településen az idősök elszigetelődésének, magas az egyedül élők aránya, mely erősíti a magányosság tényét, az izoláltság kialakulását
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A függetlenség megőrzésének tiszteletben tartásával az idősök aktivitásának buzdítása számukra szervezett közösség programokkal, szolgáltatásokkal. Rövid: kapcsolatfelvétel a célcsoport tagjaival, igényfelmérés Közép: programokra partnerszervezetek bevonása, források felkutatása (pl. pályázatok) Hosszú: idősöknek szervezett közösségépítő programok megvalósítása, szolgáltatások biztosítása számukra - értékelés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Kapcsolatfelvétel, igényfelmérés 2. Partnerszervezetek bevonása, források felkutatása 3. Közösségépítő programok megvalósítása, szolgáltatások biztosítása számukra 4. Értékelés
Résztvevők és felelős	Szivárvány Zsombói Nagycsaládosok Egyesülete, József Attila Községi Ház és Könyvtár
Partnerek	Zsombó Nagyközség Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	1) Kapcsolatfelvétel, igényfelmérés – 2018.12.31. 2) Partnerszervezetek bevonása, források felkutatása – 2019.03.31. 3) Közösségépítő programok megvalósítása, szolgáltatások biztosítása számukra – 2019.06.30. 4) Értékelés – 2019.07.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: szükséglet- és igényfelmérés – dokumentáció, célcsoport elérése min. 30 %-os Közép: partnerszervezetekkel megállapodás – dokumentáció Hosszú: közösségépítő programok archivált dokumentációja (fotók, jelenléti ívek, beszámolók)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Humán erőforrás-kapacitás hiánya Programok pénzügyi-forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás a szervezéshez, megvalósításhoz Pénzügyi források a megvalósításhoz (300.000,- Ft)

Intézkedés címe:	„Família” program
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Generációk közötti kommunikáció nehézsége megnehezíti a mindennapok kapcsolattartását (mikro- és tágabb környezetben egyaránt)
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Generációs- és családi programok szervezése Rövid: kapcsolatfelvétel a célcsoport tagjaival, igényfelmérés Közép: programokra partnerszervezetek bevonása, források felkutatása (pl. pályázatok) Hosszú: családoknak, különböző korosztályoknak egy időben, egyhelyen szervezett közösségépítő programok megvalósítása, szolgáltatások biztosítása számukra – értékelés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Kapcsolatfelvétel, igényfelmérés 2. Partnerszervezetek bevonása, források felkutatása 3. Közösségépítő programok megvalósítása, szolgáltatások biztosítása számukra 4. Értékelés
Résztvevők és felelős	DOMINO Közhasznú Alapítvány , József Attila Községi Ház és Könyvtár
Partnerek	Zsombó Nagyközség Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	1) Kapcsolatfelvétel, igényfelmérés – 2018.12.31. 2) Partnerszervezetek bevonása, források felkutatása – 2019.03.31. 3) Közösségépítő programok megvalósítása, szolgáltatások biztosítása számukra – 2019.06.30. 4) Értékelés – 2019.07.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Rövid: szükséglet- és igényfelmérés – dokumentáció, célcsoport elérése min. 30 %-os Közép: partnerszervezetekkel megállapodás – dokumentáció Hosszú: közösségépítő programok archivált dokumentációja (fotók, jelenléti ívek, beszámolók)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Humánerőforrás-kapacitás hiánya Programok pénzügyi-forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás a szervezéshez, megvalósításhoz Pénzügyi források a megvalósításhoz (300.000,- Ft)

Intézkedés címe:	Tájékoztató fórumok
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekét egyedül nevelő szülő, vagy több (sok) gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Szociális-, gyermekjóléti szolgáltatások célzott lehetőségeiről, családtámogató pályázati lehetőségekről széleskörű tájékoztatás Rövid: igénybe vehető szolgáltatások, családtámogató pályázatok felkutatása, célcsoport- és igényeik felmérése Közép: az igénybe vehető szolgáltatásokról, pályázatokról tájékoztató szakemberek felkeresése, velük megállapodás Hosszú: tájékoztató előadások, interaktív fórumok megvalósítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1.Szükséglet- és igényfelmérés, pályázatok- és igénybevehető családtámogatási szolgáltatások felkutatása 2. Tájékoztató előadás megtartására szakemberek felkérése 3. Tájékoztató előadások, interaktív fórumok megvalósítása
Résztvevők és felelős	Zsombó Nagyközség Önkormányzata
Partnerek	József Attila Községi Ház és Könyvtár
Határidő(k) pontokba szedve	1) Szükséglet- és igényfelmérés, pályázatok- és igénybe vehető családtámogatási szolgáltatások felkutatása – 2018.12.31. 2) Tájékoztató előadás megtartására szakemberek felkérése – 2019.03.31. 3) Tájékoztató előadások, interaktív fórumok megvalósítása – 2019.06.30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Rövid: igénybe vehető szolgáltatások, családtámogató pályázatok felkutatása, célcsoport- és igényeik felmérésének dokumentációja, célcsoport elérése legalább 50 %-ban Közép: az igénybe vehető szolgáltatásokról, pályázatokról tájékoztató szakemberek felkeresése – megállapodási dokumentáció Hosszú: tájékoztató előadások, interaktív fórumok megvalósítása – archiválás dokumentumai (fotók, jelenléti ívek, beszámolók), igénybe vett szolgáltatások eredményei
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Humán erőforrás hiánya – szervezés, megvalósítás során Pénzügyi források hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Pénzügyi források (200.000,- Ft)

Intézkedés címe:	„Szigetmentes” programok
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermeküket egyedül nevelők nők esetében a magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, de az családi konfliktusokhoz is vezethet, vagy elszigeteltté válhatnak
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Egyedülálló szülők-, gyermeküket egyedül nevelő nők számára szabadidős programok szervezése az izoláltság, a kirekesztettség kivédése érdekében. Rövid: kapcsolatfelvétel a célcsoport tagjaival, igényfelmérés Közép: programokra partnerszervezetek bevonása, források felkutatása (pl. pályázatok) Hosszú: gyermeküket egyedül nevelő nőknek közösségépítő programok megvalósítása számukra - értékelés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Kapcsolatfelvétel, igényfelmérés 2. Partnerszervezetek bevonása, források felkutatása 3. Közösségépítő programok megvalósítása, szolgáltatások biztosítása számukra 4. Értékelés
Résztvevők és felelős	DOMINO Közhasznú Alapítvány , József Attila Közösségi Ház és Könyvtár
Partnerek	Zsombó Nagyközség Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	1) Kapcsolatfelvétel, igényfelmérés – 2018.12.31. 2) Partnerszervezetek bevonása, források felkutatása – 2019.03.31. 3) Közösségépítő programok megvalósítása, szolgáltatások biztosítása számukra – 2019.05.31. 4) Értékelés – 2019.06.30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: szükséglet- és igényfelmérés – dokumentáció, célcsoport elérése min. 30 %-os Közép: partnerszervezetekkel megállapodás – dokumentáció Hosszú: közösségépítő programok archivált dokumentációja (fotók, jelenléti ívek, beszámolók)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Humán erőforrás-kapacitás hiánya Pénzügyi források hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás a szervezéshez, megvalósításhoz Pénzügyi forrás: 300.000,- Ft

Intézkedés címe:	Fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés – óvoda, iskola, önkormányzat épülete
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A középületek nem teljesen akadálymentesek – óvoda, iskola, polgármesteri hivatal
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Szükségleteknek megfelelő akadálymentesítés nem kielégítő az oktatási-nevelési intézményekben, illetve a polgármesteri hivatalban. Rövid: épület felmérése, pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás Közép: építési tervek, szakhatósági engedélyek beszerzése, pályázat megírása, támogató szerződés megkötése Hosszú: fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása, fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek növelése, esélyegyenlőségének biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás 2. tervezés, engedélyek beszerzése, pályázat megírása, szerződés kötése 3. fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása
Résztvevők és felelős	Zsombó Nagyközség Önkormányzata, Szent Imre Katolikus Általános Iskola, Nefelejcs Katolikus Óvoda
Partnerek	Közreműködő Szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	1) pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás – 2018.12.31. 2) tervezés, engedélyek beszerzése, pályázat megírása, szerződés kötése – 2019.04.30. 3) fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása – 2019.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	1) Az épületen belüli lehetőségek felmérése, tervek készítése 2) A teljesítés megvalósításához szükséges pénzügyi források biztosítása, pénzügyi jelentés, pályázati dokumentáció, megvalósulási tervek 3) megvalósult fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítési beruházások
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi erőforrások hiánya
Szükséges erőforrások	Pénzügyi erőforrások – 10.000.000,- Ft

Intézkedés címe:	Közterületek akadálymentesítése (játszótér, park, járda)
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A közterületek, járdák, parkok, parkolók, játszóterek a fogyatékkal élők számára nem jól használhatóak, a fizikai akadálymentesítés nem megoldott
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Szükségleteknek megfelelő akadálymentesítés kialakítása a közterületeken Rövid: terület felmérése, pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás Közép: építési tervek, szakhatósági engedélyek beszerzése, pályázat megírása, támogató szerződés megkötése Hosszú: fizikai akadálymentesítés megvalósítása, fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek növelése, esélyegyenlőségének biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás 2. tervezés, engedélyek beszerzése, pályázat megírása, szerződés kötése 3. fizikai akadálymentesítés megvalósítása
Résztvevők és felelős	Zsombó Nagyközség Önkormányzata
Partnerek	Közreműködő Szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	1) pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás – 2018.12.31. 2) tervezés, engedélyek beszerzése, pályázat megírása, szerződés kötése – 2019.04.30. 3) fizikai akadálymentesítés megvalósítása – 2019.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Az épületen belüli lehetőségek felmérése, tervek készítése 2) A teljesítés megvalósításához szükséges pénzügyi források biztosítása, pénzügyi jelentés, pályázati dokumentáció, megvalósulási tervek 3) megvalósult fizikai akadálymentesítési beruházások
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi erőforrások hiánya
Szükséges erőforrások	Pénzügyi erőforrások – 30.000.000,- Ft

**2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program 2020-ban felülvizsgált Intézkedési Terve (HEP IT)-
3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez**

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetlelmzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Bevonás a közfoglalkoztatásba	Szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk csökken, de még mindig magas	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása Rövid: célcsoport elérése Közép: álláskeresőik bevonása a közfoglalkoztatásba – átmeneti egzisztenciális problémáik csökkentése Hosszú: tartós munkanélküliek számának csökkentése	Közfoglalkoztatási terv	1. szükséglet- és igényfelmérés 2. erőforrások- és lehetőségek felmérése 3. kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal – közfoglalkoztatás, képzés 4. munkaerő-piaci integráció elősegítése	Zsombó Nagyközség Önkormányzata	2020. 03. 31. (kedd) Elvégezve	Minimum 3 hónapig tartó foglalkoztatás	Humánerőforrás a szervezéshez, koordináláshoz (önkormányzat) Anyagi fedezet (1.500.000,- Ft) képzés, tanácsadás, hónapig pénzügyi forrás	Rövid: célcsoport elérése legalább 50 %-ban Közép: Munka- és/vagy képzési szerződés Hosszú: foglalkoztatás fenntartása 3 fő részére legalább 3 hónapig
2	Személyiségfejlesztő csoportok általános- és középiskolások számára	Hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése – pályakezdő álláskeresőik száma 2012-től 2016-ig 35 főről 6 főre csökkent – hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése	Szociális- és gyermekjóléti szolgáltatások bővítése – felzárkóztató- és fejlesztő programok szervezése 1) Rövid: Fejlesztési-, felzárkóztatói programok tervezése, igényfelmérés 2) Közép: Fejlesztési-, felzárkóztatói programok szervezése – pályázatok keresése a megvalósításhoz 3) Fejlesztési-, felzárkóztatói programok megvalósítása	Gyermekjóléti Szolgálat szakmai program	1. Fejlesztési-, felzárkóztatói programok tervezése, igényfelmérés 2. Fejlesztési-, felzárkóztatói programok szervezése – pályázatok keresése megvalósításhoz 3. Fejlesztési-, felzárkóztatói programok megvalósítása	Gyermekjóléti Szolgálat, Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	2023. 06. 23. (péntek) Határidő meghosszabbítva.	Megvalósult felzárkóztató, fejlesztő programok	Humánerőforrás – foglalkozásvezetők	Rövid: kérdőíves felmérés motivációkról, szükségletekről, tematika kidolgozása Közép: Fejlesztési- és felzárkóztatói tematika Hosszú: foglalkozásokról beszámoló, jelenléti ívek 2022.12.31.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Segítség a	A család működését	A hátrányos helyzetű	Gyermekjóléti	1. Továbbképzési	Családsegítő és	2019. 12. 31. (kedd)	megvalósult	Humánerőforrás –	Rövid: jelentkezési lap

segítőknak	zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi-, család széteséséből-, a nevelés-, gondozás, törődés és szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemlekedett, emellett folyamatosan emelkedik a hátrányos helyzetű- és az SNI gyermekek száma az iskolában.	gyermekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében. Rövid: továbbképzési lehetőségek keresése Közép: továbbképzéseken való részvétel Hosszú: a tanultak integrálása a gyermekekkel való foglalkozás során	Szolgálat szakmai program	lehetőségek keresése 2. Továbbképzéseken való részvétel 3. A tanult ismeretek integrálása a gyermekekkel való munka során	Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai	Elvégezve	továbbképzések	1 fő Pénzügyi erőforrás: 70.000,- Ft	továbbképzésre Közép: továbbképzésen való részvételt igazoló oklevél, tanúsítvány Hosszú: munka eredményességét és hatékonyságát igazoló fejlődés a gyermekek esetében 2022.12.31.
2	Felzárkóztató foglalkozások	Jellemzően a HH és a HHH tanulók közül kerülnek ki az évisméltók	Pedagógiai Program, Kózzoktatási Esélyegyenlőségi Program	1. szükségletfelmérés az osztályfőnökök közreműködésével 2. kapcsolatfelvétel a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottsággal 3. A Bizottság bevonása a felmérésbe 4. fejlesztő feladatlapok kidolgozása 5. fejlesztő- és felzárkóztató foglalkozások szervezése és megvalósítása 6. értékelés	Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	2019. 10. 31. (csütörtök) Elvégezve	fejlesztésben részt vett diákok száma	Humán erőforrás- igény	Rövid: szükségletfelmérés – tesztlapok, Bizottság véleménye Közép: fejlesztő feladatlapok Hosszú: értékelés dokumentumai 2022.12.31.
3	Szabadidős eszközök beszerzése	Csekély számban vannak a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálatnál olyan eszközök, melyek a gyermekek szabadidős tevékenységét vagy	Gyermekjóléti Szolgálat szakmai program	1. igényfelmérés, pályázat keresése 2. pályázat megírása 3. pályázat megnyerése esetén az eszközök beszerzése	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	2023. 06. 23. (péntek) Pályázati forrás hiánya miatt nem valósult meg.	beszerzésre került eszközök	Pénzügyi erőforrás – 1.000.000,- Ft	- igényfelmérő lap - pályázati dokumentáció - vásárolt eszközök Rövid: igényfelmérés, pályázat keresése – igényfelmérő lapok Közép: pályázat megírása – pályázati dokumentáció Hosszú: pályázat megnyerése

		esetlegesen tanulásukat segítik (szabadidős-, társas- és fejlesztő játékok)								esetén az eszközök beszerzése 2022.12.31.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Tájékoztató fórumok	A gyermekét egyedül nevelő szülő, vagy több (sok) gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Szociális-, gyermekjóléti szolgáltatások célzott lehetőségeiről, családtámogató pályázati lehetőségekről széleskörű tájékoztatás Rövid: igénybe vehető szolgáltatások, családtámogató pályázatok felkutatása, célcsoport- és igényeik felmérése Közép: az igénybe vehető szolgáltatásokról, pályázatokról tájékoztató szakemberek felkeresése, velük megállapodás Hosszú: tájékoztató előadások, interaktív fórumok megvalósítása	Szociális szolgáltatási terv	1.Szükséglet- és igényfelmérés, pályázatok- és igénybevehető családtámogatási szolgáltatások felkutatása 2. Tájékoztató előadás megtartására szakemberek felkérése 3. Tájékoztató előadások, interaktív fórumok megvalósítása	Zsombó Nagyközség Önkormányzata	2019. 06. 30. (vasárnap) Nem releváns a célkitűzés.	megvalósult fórumok, tájékoztató előadások	Humánerőforrás Pénzügyi források (200.000,- Ft)	Rövid: igénybe vehető szolgáltatások, családtámogató pályázatok felkutatása, célcsoport- és igényeik felméréseinek dokumentációja, célcsoport elérése legalább 50 %-ban Közép: az igénybe vehető szolgáltatásokról, pályázatokról tájékoztató szakemberek felkeresése – megállapodási dokumentáció Hosszú: tájékoztató előadások, interaktív fórumok megvalósítása – archiválás dokumentumai (fotók, jelenléti ívek, beszámolók), igénybe vett szolgáltatások eredményei 2022.12.31.
2	„Szigetmentes” programok	Gyermekeket egyedül nevelők nők esetében a magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, de az családi konfliktusokhoz is vezethet, vagy elszigeteltté válhatnak	Egyedülálló szülők-, nevelők nők számára szabadidős programok szervezése az izoláltság, a kirekesztettség kivédése érdekében. Rövid: kapcsolatfelvétel a célcsoport tagjaival, igényfelmérés Közép: programokra partnerszervezetek bevonása, források felkutatása (pl. pályázatok) Hosszú: gyermekeket	Egészségfejlesztési Program	1. Kapcsolatfelvétel, igényfelmérés 2. Partnerszervezetek bevonása, források felkutatása 3. Közösségépítő programok megvalósítása, szolgáltatások biztosítása 4. Értékelés	József Attila Községi Ház és Könyvtár	2019. 06. 30. (vasárnap) Nem releváns a célkitűzés.	közösségépítő programok	Humánerőforrás a szervezéshez, megvalósításhoz Pénzügyi forrás: 300.000,- Ft	Rövid: szükséglet- és igényfelmérés – dokumentáció, célcsoport elérése min. 30 %-os Közép: partnerszervezetekkel megállapodás – dokumentáció Hosszú: közösségépítő programok archivált dokumentációja (fotók, jelenléti ívek, beszámolók)

[illegible]

1	Fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés – óvoda, iskola, önkormányzat épülete	A középületek nem teljesen akadálymentesek – bölcsőde, óvoda, iskola, polgármesteri hivatal	Szükségleteknek megfelelő akadálymentesítés nem kielégítő az oktatási-nevelési intézményekben, illetve a polgármesteri hivatalban. Rövid: épület felmérése, pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás Közép: építési tervek, szakhatósági engedélyek beszerzése, pályázat megírása, támogató szerződés megkötése Hosszú: fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása, fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek növelése, esélyegyenlőségének biztosítása	Intézkedési Terv, Településrendezési Terv	1. pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás 2. tervezés, engedélyek beszerzése, pályázat megírása, szerződés kötése 3. fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása	Zsombó Nagyközség Önkormányzata, Szent Imre Katolikus Általános Iskola, Nefelejcs Katolikus Óvoda	2023. 06. 23. (péntek) A Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése nem történt meg.	100 %-os akadálymentesített közterület	Pénzügyi erőforrások – 10.000.000,- Ft	1) Az épületen belüli lehetőségek felmérése, tervek készítése 2) A teljesítés megvalósításához szükséges pénzügyi források biztosítása, pénzügyi jelentés, pályázati dokumentáció, megvalósulási tervek 3) megvalósult fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítési beruházások 2022.12.31.
2	Közterületek akadálymentesítése (játsszótér, park, járda)	A közterületek, járdák, parkok, parkolók, játszóterek a fogyatékkal élők számára nem jól használhatóak, a fizikai akadálymentesítés nem megoldott	Szükségleteknek megfelelő akadálymentesítés kialakítása a közterületeken Rövid: terület felmérése, pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás Közép: építési tervek, szakhatósági engedélyek beszerzése, pályázat megírása, támogató szerződés megkötése Hosszú: fizikai akadálymentesítés megvalósítása, fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek növelése, esélyegyenlőségének biztosítása	Intézkedési Terv, Településrendezési Terv	1. pénzügyi erőforrás felmérés, kutatás 2. tervezés, engedélyek beszerzése, pályázat megírása, szerződés kötése 3. fizikai akadálymentesítés megvalósítása	Zsombó Nagyközség Önkormányzata	2023. 06. 23. (péntek) Pénzügyi erőforrás hiányában a cél nem valósult még meg.	100 %-os akadálymentesített közterület	Pénzügyi erőforrások hiánya	1) Az épületen belüli lehetőségek felmérése, tervek készítése 2) A teljesítés megvalósításához szükséges pénzügyi források biztosítása, pénzügyi jelentés, pályázati dokumentáció, megvalósulási tervek 3) megvalósult fizikai akadálymentesítési beruházások 2022.12.31.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri továbbá intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

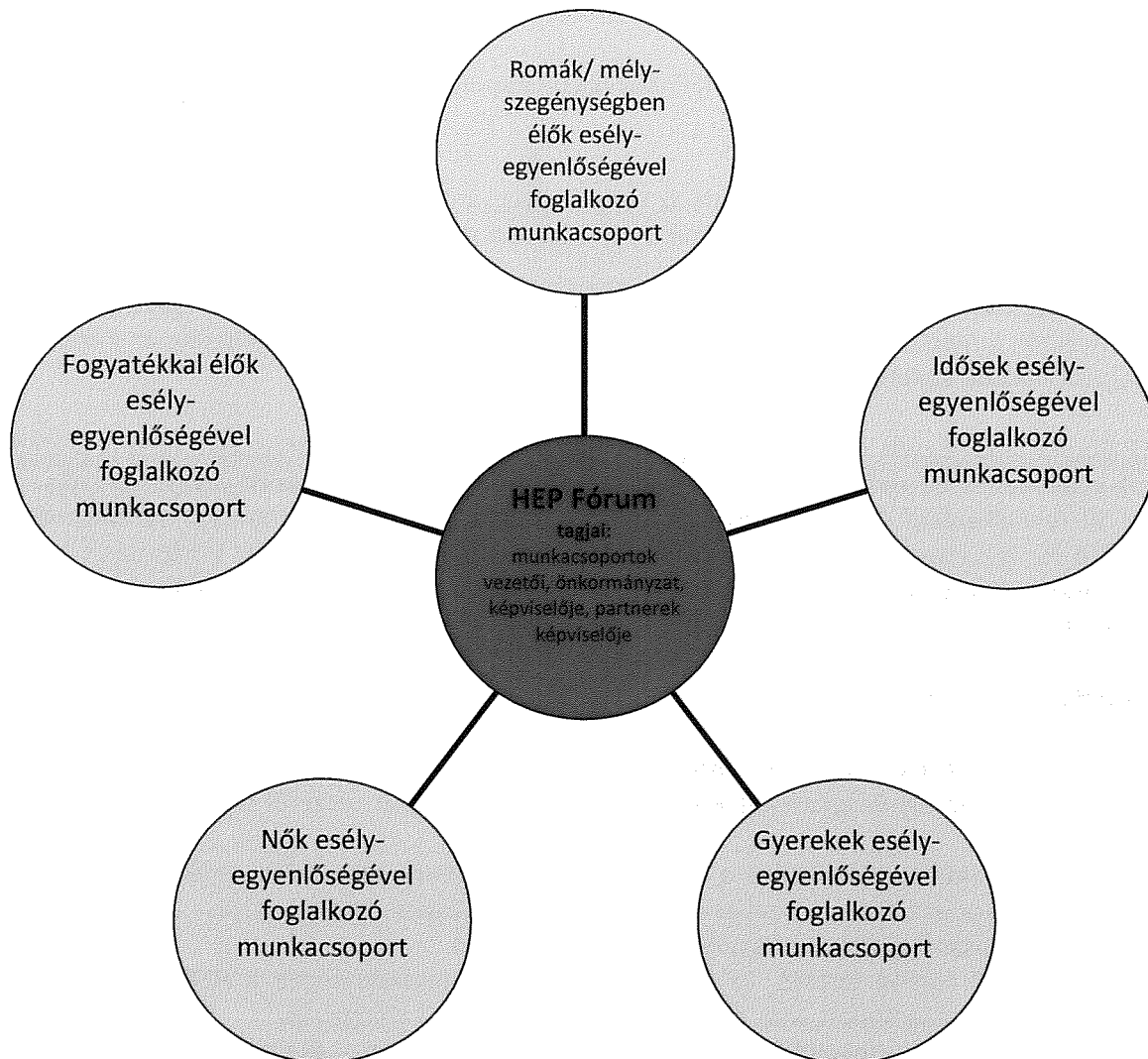
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórumnak a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében az alábbi feladatokat kell elvégezni:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások két évente történő felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a

munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Gyuris Zsolt polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének (jegyző) feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelősége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető – felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról. Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Zsombó Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Zsombó Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) 2018. szeptember 26-én tartott ülésén megvitatta és a 95/2018. (IX.26.) Kt. számú határozatával elfogadta.

III. Zsombó Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot az Intézkedési Terv résszel együtt 2020 novemberében felülvizsgálta és a 188/2020 (XII.23.) Kt. számú határozatával elfogadta.

Zsombó, 2020. december 23.

Gyuris Zsolt
polgármester

dr. Sziromi Márta
jegyző

A Zsombó Nagyközség Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum: Zsombó, 2020. december

Partner aláírás

Dátum: Zsombó, 2020. december

Partner aláírás

Dátum: Zsombó, 2020. december

Partner aláírás

Dátum: Zsombó, 2020. december

Partner aláírás

Dátum: Zsombó, 2020. december

Partner aláírás

Dátum: Zsombó, 2020. december

Partner aláírás

Dátum: Zsombó, 2020. december

Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék³

NÉV ⁴	HEP részei ⁵										Aláírás ⁶
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Gyuris Zsolt polgármester	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
dr. Sziromi Márta jegyző	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
HEP Fórum vezetője	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Némethné Glasza Melinda szociális ügyintéző	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Zsótérné Makra Ibolya pénzügyi vezető	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

³ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértéssel és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

⁴ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁵ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁶ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

NÉV ⁷	HEP részei ⁸								Aláírás ⁹
Magonyné Kudik Edit Családsegítő és Gyerekjóléti Szolgálat vezetője	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Pálmai Péter SZIKAI igazgató	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Fogasné Matula Zsuzsanna Nefejeics Óvoda vezető	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Ráczné Horváth Henrietta Bóbita Bölcsőde vezető	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Hajdu Lajos JAKHK igazgató	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Dr. Szabó Ágnes gyermekorvos	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

⁷ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁸ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁹ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

Dr. Borbély Rita háziorvos	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Gerhardtne Tetlák Ágnes védőnő	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Kiss Péter alpolgármester	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Gyuris Attila Képviselő- testületi tag	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Földiné Fülöp Katalin Képviselő- testületi tag	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Babos Árpád Képviselő- testületi tag	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Mihálfyné Zakar Andrea Képviselő- testületi tag	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Lajkó Antal Képviselő- testületi tag	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

¹ http://www.ksh.hu/sajtoszoba_kozlemenyek_tajekoztatok